

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل

بولتن اطلاع‌رسانی امور بین‌الملل

شماره ۳

مهر ۱۴۰۰

فهرست مطالب

سخن سردبیر	۳
اخبار	۴
انتصاب وزیر جهاد کشاورزی به عنوان رئیس کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی	۴
آغاز ارزیابی نهایی پروژه احیای اراضی جنگلی و تخریب یافته	۵
پیام وزیر کشاورزی و جنگلداری جمهوری ترکیه به وزیر جهاد کشاورزی ج.ا.ایران	۵
پیام وزیر جهاد کشاورزی به وزیر کشاورزی و جنگلداری ترکیه	۵
پیام مدیر کل روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان به مدیر کل جنگلداری ترکیه	۶
معرفی دکتر پورمقدم به عنوان کاندیدای عضویت در کمیته اجرایی کمیسیون بین‌المللی صنوبر	۷
اعلام حمایت ج.ا.ایران از برگزاری جلسه فوق‌العاده کنفرانس اعضای کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی	۷
برگزاری پانزدهمین نشست کنگره جهانی جنگل‌داری	۸
برگزاری نخستین نشست هماهنگی و هم‌افزایی کنوانسیون‌های زیست‌محیطی ریو	۱۰
برگزاری دومین نشست هماهنگی و هم‌افزایی کنوانسیون‌های زیست‌محیطی ریو	۱۰
ابلاغ شیوه‌نامه نظارت، بررسی و ارزیابی عضویت و حق عضویت‌ها در مجامع بین‌المللی	۱۱
وبینارهای آموزشی و تبادل تجارب برنامه‌ریزی شده	۱۱
بررسی پروژه ارایه‌شده سازمان برای تامین اعتبار از محل اعتبارات صندوق اقلیم سبز	۱۲
برگزاری کارگاه ارزیابی جهانی تضمین کیفیت سامانه‌های مدیریت موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای	۱۲

- برگزاری بیست و ششمین نشست کمیسیون بین‌المللی صنوبر ۱۳
- ۱۲ سپتامبر روز همکاری جنوب-جنوب ۱۳
- ترکیه در آتش ۱۴
- برگزاری بیست و ششمین نشست کنفرانس اعضای متعاهد کنوانسیون تغییر اقلیم ۱۵
- فراخوان جایکا برای اجرای پروژه‌های مشترک در سال ۲۰۲۲ ۱۶
- برگزاری نهمین جلسه نشست اعضای کنوانسیون آب ۱۶
- برگزاری هفته توسعه پایدار عمان ۱۷
- آشنایی با مراکز و مجامع بین‌المللی ۱۷
- معرفی سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد ۱۷
- آشنایی با کنوانسیون تغییر اقلیم و اهداف آن ۲۱
- معرفی ابتکار جهان بدون تخریب سرزمین ۲۶
- گزارشات ۲۷
- گزارش جلسه مجازی فرآیند گزارش‌دهی مکانیسم جهانی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ۲۷
- کنگره جهانی اتحادیه بین‌المللی حفظ طبیعت، فرصتی برای گردهمایی بهترین‌های محیط‌زیست جهان ۳۰
- جنگل‌های مانگرو ۳۲
- اهم موارد شرح خدمات ارزیابی نهایی پروژه احیای اراضی جنگلی و تخریب‌یافته ۳۶
- جهان بدون تخریب سرزمین، جنگل‌ها و احیای چشم‌اندازها ۴۰
- معرفی کتاب و دستورالعمل‌های فنی ۴۱
- خنثی‌سازی تخریب سرزمین ۴۱

- شیوه‌های تاب‌آور در برابر اقلیم ۴۲
- اصول و مفاهیم روش ارزیابی هزینه فایده در تحلیل اقتصادی تخریب سرزمین ۴۳
- راهنمای مدیریت جنگل - آب ۴۳

هیئت تحریریه

مدیر مسئول: عباس سمیعی - مدیر کل روابط عمومی و امور

بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

سردبیر: حسین بدری پور- معاون امور بین‌الملل دفتر

روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و

آبخیزداری کشور

مدیر داخلی و اجرایی: ساغر داراب‌زند کارشناس دفتر روابط

عمومی و امور بین‌الملل

همکاران این شماره: حسین بدری پور، ساغر داراب‌زند، مژگان

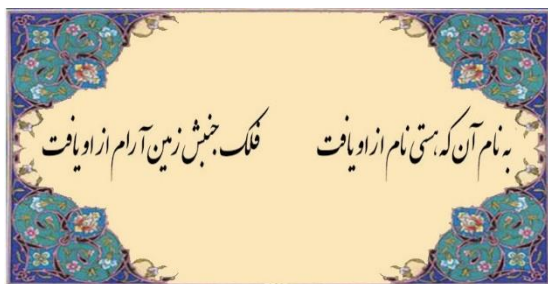
اقبال، وحید جعفریان، محسن عبدالحسینی، سیده خمساء

اسبقیان، محمدتقی ابراهیمی خوجین

استفاده از مطالب با ذکر نام مترجم یا نگارنده و مأخذ بلامانع

است.

سخن سردبیر

روابط بین‌الملل علم برقراری ارتباطات و تعامل هدفمند میان بازیگران عرصه بین‌الملل با یکدیگر و با جهان فرای مرزهای ملی با استفاده از ابزار دیپلماسی و قواعد حقوق بین‌الملل به منظور کسب موقعیت برد - برد جهت صیانت از منافع واحد سیاسی متبوع یا منافع گروهی واحدهای همسو در این عرصه می‌باشد. بر همین اساس، نقش و کارکرد ویژه دفتر امور بین‌الملل خاصه در دستگاه‌های حاکمیتی و تخصصی عبارت از تشریح و تبیین راهبردها و اهداف کلان در بعد تخصصی و تدوین برنامه‌های اجرایی لازم جهت تنظیم و برقراری ارتباط با سایر بازیگران و واحدهای سیاسی بر اساس اهداف ترسیم شده و نمایندگی مؤثر دولت متبوع در مجامع بین‌المللی ذی ربط در راستای حفظ منافع ملی یا گروهی واحدهای همسو می‌باشد.

در این راستا، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به عنوان متولی حفظ، احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی و پایدار از منابع

اخبار و اطلاعات از منابع معتبر بین‌المللی، ما را از نقطه‌نظرات سازنده خود محروم نسازند. راه تماس با ما پست الکترونیک Bulletin@frw.org.ir می‌باشد.

اخبار

انتصاب وزیر جهاد کشاورزی به عنوان رئیس کارگروه

ملی مقابله با بیابان‌زدایی

حسین بدری پور

رئیس جمهور با صدور حکمی دکتر سید جواد ساداتی‌نژاد، وزیر جهاد کشاورزی را به عنوان "رئیس کارگروه ملی بیابان‌زدایی منصوب کرد. متن حکم صادره به شرح ذیل است:

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای دکتر سید جواد ساداتی‌نژاد در اجرای بند (۱) ماده (۲) آئین‌نامه تشکیل کارگروه ملی بیابان‌زدایی مصوب ۱۳۸۹/۵/۲۴ هیأت محترم وزیران، به موجب این حکم به عنوان "رئیس کارگروه ملی بیابان‌زدایی" منصوب می‌شوید.

شایسته است ضمن تشکیل کارگروه‌های تخصصی و مشارکت موثر با کنوانسیون مقابله با بیابان‌زدایی ملل متحد نسبت به تعدیل اثر خشکسالی در سطح ملی و منطقه‌ای، نتایج اقدامات دستگاه‌های اجرای عضو در امر بیابان‌زدایی و اجرای تعهدات ملی و بین‌المللی را در پایان هر سال به اینجانب گزارش نمایید.

طبیعی کشور در جهت دستیابی به اهداف و اجرای وظایف محوله و به استناد اصل ۱۵۲ قانون اساسی ج.ا.ایران در حوزه روابط سیاسی در برقراری ارتباط صلح‌آمیز متقابل با سایر کشورها و تحقق سه اصل اعلام شده "عزت، حکمت و مصلحت" توسط مقام معظم رهبری و نیز دیپلماسی زیست‌محیطی و سایر قوانین مستقل جهت الحاق دولت ج.ا.ایران به سازمان‌ها، مجامع و کنوانسیون‌های بین‌المللی، و همچنین وظیفه‌مندی به عنوان نقطه تماس تخصصی به نیابت از دولت ج.ا.ایران جهت حضور در مجامع بین‌المللی ذی‌ربط، بر خود لازم می‌داند آخرین اخبار و اطلاعات مربوط به موضوعات بین‌المللی در حیطه وظایف سازمانی خود را به اطلاع همکاران سازمانی خود و عموم علاقه‌مندان برساند.

این نشریه که با عنوان بولتن اطلاع‌رسانی امور بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، به صورت دو ماهانه منتشر خواهد شد، در صدد است تا مجموعه‌ای از اخبار و اطلاعات مرتبط با آژانس‌های تخصصی ملل متحد، کنوانسیون‌های محیط‌زیستی، نشست‌های بین‌المللی سیاست‌گذاری محیط‌زیست و کارگاه‌های آموزشی مرتبط را اطلاع‌رسانی نماید.

جهان امروز، جهان ارتباطات است و هر یک از خوانندگان محترم در حیطه تخصصی خود دسترسی به اخبار و اطلاعاتی مرتبط با دامنه فعالیت این بولتن دارند، لذا به منظور غنابخشی به این بولتن، از خوانندگان محترم خواهشمند است علاوه بر ارائه

^۱ سرپرست معاونت امور بین‌الملل - دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان

پیام وزیر کشاورزی و جنگلداری جمهوری ترکیه به وزیر

جهاد کشاورزی ج.ا.ایران

حسین بدری پور

آقای دکتر بکیر پاکدمیرلی در مورخه ۱۹ آگوست ۲۰۲۱ طی پیامی به شرح ذیل مراتب تقدیر وزارت کشاورزی و جنگلداری ترکیه را از مشارکت ایران در عملیات اطفای حریق اعلام نمود.

جناب آقای کاظم خاوازی

وزیر محترم جهاد کشاورزی جمهوری اسلامی ایران

عالی جناب

بدین وسیله، مراتب سپاسگزاری خود و وزارتخانه‌ام را از شما و کشورتان به دلیل پشتیبانی و همکاری در زمینه مهار آتش سوزی اخیر جنگل‌های کشورم، اعلام می‌دارم.

اطمینان کامل دارم همبستگی نشان داده شده از سوی شما در چنین روزهای سختی، موجبات تحکیم و توسعه روابط دو کشور را به دنبال خواهد داشت.

فرصت را مغتنم دانسته، سپاسگزاری مجدد و آرزوی موفقیت شما در تلاش‌هایتان را اعلام دارم.

ارادتمند

بکیر پاکدمیرلی - وزیر کشاورزی و جنگلداری جمهوری ترکیه

پیام وزیر جهاد کشاورزی به وزیر کشاورزی و جنگلداری ترکیه

حسین بدری پور

کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط در این زمینه همکاری لازم را با جناب‌عالی معمول خواهند داشت.

امید است با اتکال به خداوند متعال و اهتمام به "عدالت محوری"، "روحیه انقلابی"، "مردم‌داری"، "پاکدستی و فسادستیزی"، "قانون‌مداری"، "مفاد عهدنامه مدیران دولت مردمی" و تعامل با هیات محترم وزیران در تحقق اهداف دولت و حل مشکلات کشور مجدانه بکوشید.

توفیقات آن جناب در انجام وظایف محوله، خدمت‌رسانی به مردم، تحقق آرمان‌های نظام اسلامی و به ویژه بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی را از درگاه خداوند متعال خواستارم.

سید ابراهیم رئیسی - رئیس جمهور

آغاز ارزیابی نهایی پروژه احیای اراضی جنگلی و تخریب

یافته

حسین بدری پور

بر اساس نامه واصله از دفتر نمایندگی فائو در تهران به تاریخ ۱۲ مرداد سال جاری، به زودی پروژه احیای اراضی جنگلی و تخریب یافته مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت. ارزیابی فوق را دفتر ارزیابی مستقر در مقر فائو در شهر رم انجام خواهد داد. برای این کار، علاوه بر بررسی اسناد موجود، فعالیت‌ها و گزارش‌های پروژه، برگزاری نشست‌های مجازی با دست‌اندرکاران و مطلعین نظیر مسئولان و مجریان پروژه در سطوح ملی، استانی و محلی مدنظر می‌باشد.

²Bekir Pakdemirli, Minister of Agriculture and Forestry, Republic of Turkey

¹RFLDL: Rehabilitation of Forest Landscapes and Degraded Land with Particular Attention to Saline Soils and Areas Prone to Wind Erosion

مدیر کل محترم جنگل‌داری - جمهوری ترکیه

در رابطه با نامه جناب دکتر بکیر پاکدمیرلی، وزیر محترم کشاورزی و جنگل‌داری جمهوری ترکیه مورخ ۱۳ آگوست ۲۰۲۱ در مورد تشکر از حمایت ج.ا. ایران در زمینه مبارزه با آتش‌سوزی‌های وسیع اخیر در جنگل‌های ترکیه و پیرو نامه مورخ ۱۵ شهریور ۱۴۰۰ (۶ سپتامبر ۲۰۲۱) جناب دکتر سید جواد ساداتی‌نژاد، وزیر محترم جهاد کشاورزی جمهوری اسلامی ایران، اینجانب نیز بر ضرورت همکاری متقابل بین دو نهاد مسئول جنگل‌داری تاکید می‌نمایم.

همچنین می‌خواهم تسلیت عمیق ریاست محترم سازمان، خودم و همکارانم را برای افرادی که امسال در آتش‌سوزی جنگل‌ها در جنوب ترکیه جان خود را از دست دادند، اعلام نمایم که برخی از آن‌ها داوطلب و برخی دیگر از پرسنل اداره کل جنگل‌داری بودند.

همچنین، بر اساس تفاهم‌نامه امضا شده مورخ ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۰ بین دو وزارتخانه توسط عالی‌ترین مقامات، این سازمان مایل است به عنوان یکی از موضوعات مهم این روزها، در زمینه مبارزه با آتش‌سوزی از تجربیات همتایان ترکیه‌ای خود بهره برد.

با توجه به وضعیت کنونی همه‌گیری بیماری کرونا، که آموزش‌های رودررو مناسب نیست، جلسه مجازی / وبینار جایگزین مناسبی است تا بتوان به اشتراک دانش و تجربیات مبارزه با آتش‌سوزی‌های گسترده امسال پرداخت. بدیهی است هم‌هملکاران سازمانی و هم فعالان محیط زیست مشتاق هستند

متعاقباً در پاسخ به نامه فوق، آقای دکتر سید جواد ساداتی‌نژاد وزیر جهاد کشاورزی نامه‌ای در مورخه ۱۵ شهریور ۱۴۰۰ به شرح ذیل به همتای ترک خود ارسال نمود.

جناب آقای دکتر بکیر پاکدمیرلی

وزیر محترم کشاورزی و جنگل‌داری جمهوری ترکیه

از ارسال پیام تشکر شما در زمینه همکاری کشورم در مبارزه با آتش‌سوزی اخیر در جنگل‌های آن کشور، سپاسگزاری می‌نمایم. یقیناً جمهوری اسلامی ایران همواره آماده همکاری با جمهوری ترکیه در مبارزه و حل چالش‌های این چنینی خواهد بود. امید است روابط دو کشور، با تلاش‌های ارزشمند و بی‌دریغ جناب عالی به عالی‌ترین و صمیمانه‌ترین سطح، توسعه و ادامه یابد. آرزوی سربلندی و موفقیت جناب عالی را از درگاه خداوند خواستارم.

سید جواد ساداتی‌نژاد - وزیر جهاد کشاورزی ج.ا. ایران

پیام مدیر کل روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان به مدیر کل جنگل‌داری ترکیه

حسین بدری‌پور

پیرو نامه وزیر محترم جهاد کشاورزی، مهندس سمیعی مدیر کل دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان نیز نامه‌ای در مورخ ۳۰ شهریور ۱۴۰۰ خطاب به مدیر کل جنگل‌داری ترکیه ارسال نمود. متن نامه به شرح ذیل می‌باشد:

جناب دکتر بکیر کاراجابی

¹ Bekir Karacabey

علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به آدرس ذیل در جریان آخرین اخبار مرتبط به کمیسیون فوق قرار گیرند:

<http://www.fao.org/ipc/en/>

اعلام حمایت ج.ا.ایران از برگزاری جلسه فوق‌العاده کنفرانس اعضای کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی

حسین بدری‌پور

به منظور بررسی و تصویب بودجه موقت برنامه سال ۲۰۲۲ دبیرخانه کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی، لازم است نشست فوق‌العاده‌ای برگزار گردد. برای برگزاری چنین نشستی، قاعده بر این است که نامه‌ای از سوی دبیر اجرایی کنوانسیون از طرف رئیس کنفرانس اعضا به کشورهای متعاقد ارسال گردد. در صورت اعلام حمایت یک سوم اعضای متعاقد برگزاری نشست فوق، تصویب خواهد شد.

تا روز ۲ سپتامبر ۲۰۲۱ برابر با ۱۱ شهریور سال ۱۴۰۰، عضو کنوانسیون حمایت رسمی خود از برگزاری نشست فوق را اعلام نموده‌اند که سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به عنوان نهاد مرجع ملی این کنوانسیون هم حمایت خود را در بازه زمانی اعلام شده، رسماً اعلام نمود.

این نشست به صورت مجازی طی روزهای ۹-۶ دسامبر سال جاری برابر با ۱۹-۱۶ آذرماه برگزار خواهد شد.

که از تجربه ترکیه استفاده کنند. این سازمان موضوعات مدنظر وینار(ها) را به شرح ذیل پیشنهاد می‌دهد:

- تجربیات ترکیه در مواجهه با آتش‌سوزی گسترده امسال

- همکاری بین‌المللی ترکیه در زمینه کنترل آتش‌سوزی

با احترام

عباس سمعی - مدیر کل روابط عمومی و امور بین‌الملل

معرفی دکتر پورمقدم به عنوان کاندیدای عضویت در

کمیته اجرایی کمیسیون بین‌المللی صنوبر

حسین بدری‌پور

در پاسخ به نامه واصله از بخش جنگل فائو برای معرفی کاندیداهایی برای عضویت در کمیته اجرایی کمیسیون بین‌المللی صنوبر و سایر درختان سریع‌الرشد حافظ انسان و محیط زیست، آقای دکتر کامران پورمقدم رئیس مرکز جنگل‌های خارج از شمال به عنوان کاندیدای مورد نظر سازمان متبوع رسماً طی نامه‌ای در مورخه ۴ سپتامبر ۲۰۲۱ (۱۳ شهریور ۱۴۰۰) به دبیرخانه فوق‌الذکر معرفی شد.

لازم به ذکر است که بر اساس بند ۲ ماده ۷ اساس نامه کمیسیون یادشده، ۱۲ عضو کمیته اجرایی بر اساس احراز صلاحیت و شایستگی لازم از میان افرادی که توسط کشورهای عضو و طبق پیشنهاد کمیسیون ملی آن کشور معرفی شده‌اند، برای یک دوره ۴ ساله با رای‌گیری هیات رئیسه کمیسیون مزبور انتخاب می‌شوند.

¹ COP: Conference Of Parties

برگزاری پانزدهمین نشست کنگره جهانی جنگل‌داری

ساغر داراب زند - حسین بدری‌پور

برای اولین بار کنگره جهانی جنگل‌داری در سال ۱۹۲۶ میلادی در کشور ایتالیا برگزار گردید. در همین ارتباط از سال ۱۹۵۴ میلادی سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد-فائو به کشورهای میزبان در سازمان‌دهی نشست‌ها کمک‌های شایانی نموده و در عین حال مسئولیت سازماندهی، رهبری و تامین منابع مالی بر عهده کشور میزبان است.

بر اساس اطلاعات واصله از اداره کل امور بین‌المللی محیط زیست و توسعه پایدار وزارت امور خارجه، سازمان جنگل‌داری کشور کره جنوبی با همکاری فائو، پانزدهمین کنگره جهانی جنگل‌داری را با هدف بررسی وضعیت کنونی و آینده جنگل^۱ بر اساس دستور کار توسعه جهانی ۲۰۳۰ و دیگر توافق‌نامه‌های بین‌المللی از تاریخ ۲ لغایت ۶ می ۲۰۲۲ میلادی برابر با ۱۲ لغایت ۱۶ اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ در سنول برگزار خواهد نمود. لازم به ذکر است که به دلیل شرایط پاندمی کرونا، این کنفرانس با یک سال تاخیر برگزار می‌شود.

این کنگره از جمله بزرگترین و مهمترین نشست‌های بین‌المللی در زمینه جنگل‌داری است که هر ۶ سال یک بار با حضور

کارشناسان، محققان، ذی‌نفعان و مسئولان بخش جنگل و نمایندگان جوامع جنگلی برگزار می‌شود و در واقع محلی برای طرح و بحث در خصوص موضوعات مرتبط با جنگل، ارائه نقطه نظرات و اقدامات ابداعی در زمینه مدیریت، حفاظت و توسعه جنگل‌ها می‌باشد. هدف اصلی این نشست بررسی وضعیت حاضر جنگل‌ها، تحلیل چالش‌های کلیدی پیش‌رو و ارائه راه‌حل‌های موجود است.

کنگره مزبور ضمن همسومودن تلاش‌هایش در راستای دستیابی به اهداف توسعه پایدار، فرصتی منحصر به فرد را برای بررسی وضعیت آتی جنگل‌های جهان به‌ویژه در دوران همه‌گیری کووید ۱۹ فراهم می‌نماید. به علاوه این نشست ضمن تمرکز بر نقش کلیدی جنگل بر دستور کار توسعه جهانی (دستور کار ۲۰۳۰) و سایر توافق‌نامه‌های مهم نظیر اهداف جهانی جنگل، توافق‌نامه پاریس، چهارچوب جهانی تنوع زیستی پسا ۲۰۲۰، بر لزوم لحاظ نمودن جنگل‌ها به عنوان بخش لاینفکی از مباحث و تصمیم‌های متخذه در خصوص توسعه پایدار، تاکید فراوانی دارد چراکه این مهم سلامت، رفاه و پایداری کره مسکونی را برای مردم جهان به ارمغان می‌آورد.

دبیر کل پانزدهمین کنگره جهانی جنگل آقای یونسک پارک اظهار می‌دارد سال ۲۰۲۲ میلادی، سال بحرانی به‌شمار می‌رود و تلاش‌ها و اقدامات هماهنگ جوامع محلی در راستای دستیابی به جهان کم‌کربن و مقابله با بحران‌های اقلیمی بیش از پیش احساس می‌گردد. جمهوری کره تلاش‌های خود را در

^۴ نشست مقرر بود در ماه می ۲۰۲۱ تشکیل شود اما به دلیل پاندمی کووید ۱۹ به تعویق

افتاد

^۵ Eunsik Park

^۱KFS: Korea Forest Service - <https://english.forest.go.kr/>

^۲ WFC: World Forestry Congress

^۳ May 2-6, 2022

- جهت کمک به همکاری‌های بین‌المللی بخش جنگل تداوم خواهد بخشید. سازمان‌دهی و میزبانی این کنگره، بخشی از این تلاش خواهد بود. امیدوارم این امر نقطه عطفی در ایجاد جهانی سبزتر و پایدارتر پس از پایان پاندمی کووید ۱۹ محسوب گردد. اهداف کنگره عبارتند از:
 - بحث در مورد نقش جنگل در دستور کار توسعه پایدار جهانی (دستور کار ۲۰۳۰ توسعه پایدار، اهداف جهانی جنگل، توافق‌نامه پاریس، دهه احیای اکوسیستم ملل متحد، چارچوب جهانی تنوع زیستی بعد از ۲۰۲۰)؛
 - شناسایی اقدامات کلیدی و پیشنهاد برای ارتقاء این نقش؛
 - تاکید بر نقش جنگل‌ها به عنوان بخش کامل بحث‌ها و تصمیمات در توسعه پایدار به دلیل اهمیت آن برای سلامت، رفاه و ثبات سیاره و مردم آن؛
 - تقویت همکاری بین‌المللی و مشارکت در جنگلداری و فراتر از آن، به ویژه در زمینه بازیابی پس از کووید ۱۹، با تلاش برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار؛
 - موضوع کنگره "ایجاد آینده تاب‌آور و سلامت سبز با جنگل‌ها" که شش زیر موضوع آن متمرکز خواهند بود بر:
 - معکوس کردن روند جنگل‌زدایی و تخریب
 - چارچوب جهانی برای مبارزه با جنگل‌زدایی و بازسازی اکوسیستم جنگلی؛
 - اعلام عوامل جنگل‌زدایی و تخریب؛
 - اصلاح حکمرانی جنگل؛
 - راه حل‌های مبتنی بر طبیعت برای تغییر اقلیم و حفظ تنوع زیستی؛
 - سازگاری و تعدیل تغییر اقلیم؛
 - حفظ تنوع زیستی؛
 - راه‌های جدید پس از ۲۰۲۰.
 - گذرگاه سبز به سمت رشد و پایداری
 - جنگل‌ها و توسعه اقتصادی پایدار؛
 - نوع‌آوری در صنایع جنگل؛
 - تامین منابع مالی برای جنگل.
 - جنگل و سلامت بشری
 - جنگل تضمین‌کننده معیشت؛
 - جنگل، سلامت بشری و رفاه؛
 - جنگل‌ها برای شمول اجتماعی و صلح.
 - مدیریت و برقراری اطلاعات و دانش جنگل
 - پایش و گزارش دهی جنگل؛
 - اطلاعات، تحقیق و آموزش جنگل؛
 - مدیریت و انتشار/اشتراک دانش.
 - جنگل‌ها بدون مرز: ارتقا همکاری برای مدیریت جنگل
 - مدیریت جنگل در چشم‌انداز وسیع‌تر؛
 - ارتقای همکاری در کلیه سطوح؛
 - دست در دست هم: استفاده از مشارکت فعلی و توسعه آن.
- برای کسب اطلاعات تکمیلی شامل برنامه کار و نحوه ثبت نام در این نشست، به سایت ذیل مراجعه نمایید:

<https://wfc2021korea.org/>

¹ SDGs: Sustainable Development Goals

برگزاری نخستین نشست هماهنگی و هم‌افزایی کنوانسیون‌های زیست‌محیطی ریو

حسین بدری‌پور

در تاریخ بیست مرداد ۱۴۰۰ با ابتکار و دعوت سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به عنوان نهاد مرجع ملی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی، نشست فوق‌برگزار شد.

در پایان موارد ذیل به عنوان جمع‌بندی ارائه گردیدند:

- برگزاری کارگاه‌های توانمندسازی و آگاهی‌رسانی برای جوامع مدنی به عنوان یکی از اقدامات همکاری‌های بین کنوانسیون‌های سه‌گانه در سطح ملی در یک روند یکساله ضروری می‌باشد؛

- تهیه یک برنامه اقدام به نحوی که در آن راهبردها به فعالیت‌های مورد انتظار منتج شود، در جلسات آتی مورد نظر قرار گرفته و چالش‌های زیست‌محیطی به عنوان اولویت‌های سیاست‌گزاران و کارشناسان قرار گیرد؛

- از آن‌جا که کنوانسیون تالاب‌ها ارتباط تنگاتنگی با کنوانسیون‌های سه‌گانه زیست‌محیطی ریو دارد، پیشنهاد گردید نماینده این کنوانسیون نیز به جلسه آتی دعوت گردد؛

- پیشنهادات در خصوص زمینه‌های همکاری دبیرخانه‌ها جمع‌آوری و در جلسه آتی با در نظر گرفتن اولویت به موضوعات عنوان شده پرداخته شود؛

- در حوزه تهیه گزارشات کشوری و کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی از ظرفیت سه کنوانسیون در خصوص آموزش و توانمندسازی بهره‌گیری شده و به اشتراک گذاشته شود؛

- مقرر شد میزبانی جلسات به صورت ادواری توسط دبیرخانه‌ها صورت پذیرد. در این خصوص دبیرخانه تنوع زیستی جهت میزبانی جلسه آتی اعلام آمادگی نمودند؛
- مقرر شد اسناد مورد بحث در جلسه از جمله پاورپوینت‌ها و صورت‌جلسات و گزارشات گروه تماس مشترک سه کنوانسیون، به اشتراک گذاشته شود؛
- مقرر گردید مراجع ملی سه کنوانسیون، نمایندگان از وزارت امور خارجه و نهادهای بین‌المللی مرتبط در جلسه بعدی حضور داشته باشند.

برگزاری دومین نشست هماهنگی و هم‌افزایی کنوانسیون‌های زیست‌محیطی ریو

حسین بدری‌پور

در روز دوشنبه مورخ بیست و نهم شهریور ۱۴۰۰ به دعوت دکتر اسکندر زند مشاور وزیر و مرجع ملی کنوانسیون تنوع زیستی دومین نشست هماهنگی و هم‌افزایی دبیرخانه‌های ملی کنوانسیون‌های سه‌گانه ریو (تنوع زیستی، تغییر اقلیم و بیابان) برگزار گردید.

در این نشست ضمن تاکید مجدد بر حضور نمایندگان وزارت امور خارجه و دبیرخانه کنوانسیون رامسر، بر ضرورت تدوین برنامه‌های مشترک و پروژه‌های میدانی به منظور رصد اثرات اقدامات در سطح میدانی تاکید نمودند. یکی از گزینه‌های

پیش‌رو برای تامین اعتبار چنین پروژه مشترکی صندوق اقلیم سبز می‌باشد.^۱

در این جلسه تصمیم بر آن شد تا دبیرخانه این نشست‌های مشترک به مدت یکسال به دبیرخانه ملی کنوانسیون تغییر اقلیم سپرده شود.

ابلاغ شیوه‌نامه نظارت، بررسی و ارزیابی عضویت و حق

عضویت‌ها در مجامع بین‌المللی

در مورخه ۱۴۰۰/۵/۱۲ دکتر لعیا جنیدی - معاون حقوقی رئیس جمهور شیوه‌نامه فوق را ابلاغ نمود. متن نامه به قرار ذیل است:

در اجرای تبصره (۶) الحاقی به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی (مصوب ۱۳۶۵ و الحاقات و اصلاحات بعدی) و ماده (۱۵) ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کشور (موضوع تصویب‌نامه شماره ۸۲۰۶/ت ۵۷۵۹۸ مورخ ۱۳۹۹/۲/۲) و با توجه به قانون ادامه عضویت برخی از سازمان‌های دولتی در مجامع بین‌المللی (مصوب ۱۳۶۲/۱۰/۱۵)، قانون عضویت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی (مصوب ۱۳۶۵/۱/۲۶)، قانون الحاق دو تبصره به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی (مصوب ۱۳۷۰/۹/۳)، قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی (

مصوب ۱۳۸۰/۲/۹)، قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در برخی از سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی (مصوب ۱۳۸۱/۳/۱) و قانون اصلاح قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در برخی از سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی (مصوب ۱۳۹۰/۷/۶) شیوه‌نامه نظارت، بررسی و ارزیابی عضویت‌ها و حق عضویت‌ها به شرح پیوست ابلاغ می‌گردد.

لعیا جنیدی - معاون حقوقی رئیس جمهور

برای دسترسی به شیوه‌نامه به آدرس ذیل مراجعه نمائید:

<http://media.dotic.ir/uploads/org/2021/08/15/162900889892001800.pdf>

وبینارهای آموزشی و تبادل تجارب برنامه‌ریزی شده

با مکاتبات و پیگیری‌های به عمل آمده از سوی بخش بین‌الملل سازمان، در ماه‌های آینده سه وبینار آموزشی به شرح ذیل برگزار خواهد شد:

- دوره آموزشی مدیریت حریق با حضور مایک یورولیوس کارشناس بین‌المللی مدیریت حریق و کارشناس اسبق فائواز کشور فنلاند؛
- وبینار انتقال تجارب کنترل بیابان تا کلیماکان . در این وبینار محققین موسسه اکولوژی و زمین‌شناسی زینجیانگ وابسته به آکادمی علوم چین به ارائه تجارب و درس‌آموخته‌های خود خواهند پرداخت؛

³ XIEG: Xienjiang Institute of Ecology and Geology

⁴ CAS: Chinese Academy of Sciences

¹ GCF: Green Climate Fund

² Taklimakan

برگزاری کارگاه ارزیابی جهانی تضمین کیفیت سامانه‌های مدیریت موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای

حسین بدری پور

بر اساس نامه واصله از سازمان حفاظت محیط زیست کشور یک کارگاه آموزشی با عنوان "کارگاه ارزیابی جهانی تضمین کیفیت سامانه‌های مدیریت موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای و موجودی انتشار ملی از کشورهای در حال توسعه" از تاریخ ۲۹-۲۷ آبان ماه به صورت مجازی برگزار خواهد شد. سازمان محیط زیست، از سازمان‌های مختلف از جمله سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور دعوت نموده است که کارشناسان علاقمند و فعال در بخش انرژی، فرآیندهای صنعتی، کشاورزی، جنگلداری و کاربری اراضی را برای حضور در این دوره معرفی نمایند که متعاقباً فرد مورد نظر را سازمان در تاریخ مقرر معرفی خواهد شد.

- وینار انتقال تجارب ترکیه در مواجهه با بحران حریق‌های سال جاری جنوب آن کشور.

بررسی پروژه ارایه‌شده سازمان برای تامین اعتبار از محل اعتبارات صندوق اقلیم سبز

حسین بدری پور

پیرو تماس‌ها و ارتباطات برقرارشده با مجمع جنگل ملل متحد، هماهنگی‌های لازم برای تدوین پروژه‌ای در زمینه مدیریت جنگل در قالب اعتبارات صندوق اقلیم سبز به عمل آمد. مشاور بین‌المللی و ملی مشخص و نهایتاً طی دو ماموریت مشاور^۱ بین‌المللی به کشور و برگزاری بازدیدها و نشست‌های مختلف سند پروژه نهایی شد.

در سال جاری سند طرح مفهومی "نقش و جایگاه جنگل در تحقق راهبرد مقابله با تغییر اقلیم در ج.ا.ایران"^۴ و ضمایم مربوطه به دبیرخانه ملی صندوق یادشده در معاونت محیط زیست انسانی - سازمان محیط زیست ارائه شد که مورد بررسی و از سازمان برای تصویب نهایی یک سری موارد تکمیلی درخواست گردید که به زودی پاسخ لازم به آن سازمان منعکس خواهد شد.

^۴ Contribution of forests to Iran's Climate Change Strategy

^۱ Jurgen Blazer

^۳ Concept note

^۲ سید ابوالفضل میرقاسمی

برگزاری بیست و ششمین نشست کمیسیون بین‌المللی

صنوبر

حسین بدری پور

بیست و ششمین نشست کمیسیون بین‌المللی صنوبر و سایر گونه‌های سریع‌الرشد از تاریخ ۱۶-۱۳ مهرماه سال جاری به صورت برخط برگزار خواهد شد. در این نشست آقای دکتر پورمقدم رئیس مرکز جنگل‌های خارج از شمال و دکتر اشرفی پور مشاور فنی رئیس سازمان حضور خواهند داشت.

۱۲ سپتامبر روز همکاری جنوب-جنوب

ساغر داراب زند

۱۲ سپتامبر برابر با ۲۱ شهریور از سوی سازمان ملل متحد به عنوان روز همکاری جنوب-جنوب نامگذاری شده است. همکاری و تعامل میان مردم و کشورهای جنوب در جهان که سهم بالایی در ایجاد رفاه و خودکفایی ملی و دستیابی به اهداف توسعه پایدار دارند از موارد کلیدی موفقیت‌آمیز پروژه‌های کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد نظیر ایجاد مرکز بین‌المللی نینگ‌شیا تحت عنوان "مدیریت دانش برای مقابله با بیابان‌زایی" در چین به شمار می‌روند.

این مرکز پیرو همکاری فی‌مابین کنوانسیون مزبور و کشور چین در قالب ایجاد تفاهم‌نامه با سازمان جنگل‌داری نینگ‌شیا به عنوان یکی از پروژه‌های اجراکننده بیانیه اردوس در سیزدهمین نشست کنفرانس اعضای متعاهد کنوانسیون یاد شده به رسمیت شناخته شد. براساس تفاهم‌نامه مزبور، این مرکز متعهد است که از سال ۲۰۱۹ لغایت ۲۰۲۳ میلادی دوره‌های آموزشی شامل سخنرانی‌های فردی، آموزش‌های میدانی، تورهای مطالعاتی و همچنین برگزاری وبینارهای مجازی در زمینه استراتژی‌ها و فناوری‌های مربوط به تخریب سرزمین، احیاء و کاهش اثرات خشکسالی را به کشورهای در حال توسعه ارائه دهد. در دسامبر ۲۰۱۹، این مرکز با همکاری کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد، اولین سمینار بین‌المللی را در نینگ‌شیا، یینچوان در چین برگزار نمود. ۱۵ شرکت‌کننده علاقمند از حوزه‌های آفریقا و آسیا در سخنرانی‌ها، مصاحبه‌های اجتماعی، بازدیدهای تجاری و کارگاه‌های آموزشی دانشگاهی حضور داشتند.

³ Memorandum of Understanding

⁴ Ordos

⁵ Yinchuan

¹ UNCCD: United Nations Convention to Combat Desertification

² Ningxia

بر پرسنل اداره کل جنگل‌داری ترکیه، تعدادی از مردم عادی و داوطلب هم بودند. لازم به ذکر است که یک هواپیمای روسی نیز با چهارسرنشین سقوط نمود که یکی از سرنشینان آن، از مهندسین اداره کل جنگل‌داری ترکیه بود.

بر اساس آمارهای منشره، در سال ۲۰۱۹، ۱۱ کیلومتر مربع بر اثر آتش‌سوزی از بین رفت. این میزان در سال گذشته به ۲۰ کیلومتر مربع افزایش یافت. اما افزایش ۳۰ درصدی خشکی و رکوردشکنی درجه حرارت در سال جاری، خسارت را تشدید کرده است. از بین رفتن ۱۶۰۰ کیلومتر مربع از جنگل در اثر آتش‌سوزی سال جاری یک رکورد است که حاکی از وقوع اتفاقی کاملاً متفاوت می‌باشد، که همانا سرعت تغییرات اقلیمی است.

اداره کل جنگل‌داری ترکیه در سال جاری ۱۹۳ میلیون لیر ترکیه در بودجه امسال خود برای اطفای حریق اختصاص داده است که این مبلغ تقریباً معادل ۲۲ میلیون دلار است. با این حال، در شش ماه اول سال میلادی تنها ۳/۴ میلیون لیر برای خرید

مرکز یاد شده از سال ۲۰۲۱ به دلیل شیوع بیماری کووید-۱۹ در حال تهیه و تدوین مجموعه‌ای از دوره‌های آموزشی به صورت آنلاین، شامل سمینارها و تورهای مجازی بوده که از طریق آن استراتژی‌ها، فناوری‌ها و مدل‌های تجاری احیای اکوسیستم اراضی خشک، جنگل‌کاری اقتصادی همراه با صرفه‌جویی در آب و منابع اکولوژیکی مبتنی بر توسعه‌ی اقتصاد سبز را منطبق با برنامه همکاری جنوب-جنوب چین و در راستای حمایت از افزایش فرآیند ظرفیت‌سازی در کشورهای مبتلا به را به نمایش می‌گذارد.

ترکیه در آتش

حسین بدری‌پور

آتش‌سوزی بخشی از مخاطرات طبیعی است که اکوسیستم را تهدید می‌کند و از قدیم بوده و در آینده هم خواهد بود اما این که در برخی سال‌ها فراوانی و گستره وقوع آن‌ها زیاد باشد و از کنترل خارج شود، موضوعی قابل تأمل است.

بر اساس گزارش‌های منشر شده در سال جاری وسعت اراضی تخریب‌شده بر اثر آتش‌سوزی به میزان قابل‌توجهی افزایش داشته است. کشور و مردم ترکیه تابستان امسال به معنای واقعی کلمه یک آزمایش آتش‌سوزی را از سر گذاروندند. در امتداد سواحل جنوبی آناتولی، بیش از ۲۷۰ آتش‌سوزی جنگل در ۵۳ استان رخ داد و متأسفانه ۹ نفر جان باختند که در میان آن‌ها علاوه

¹ Turkey's 2021 wildfires are part of a wider environmental failure, Alexandra de Cramer | Syndication Bureau, Aug 30, 2021

در حال حاضر گمانه زنی‌هایی مبنی بر شروع آتش‌سوزی به صورت عمدی مطرح شده است. فخرالدین آلتون مدیر ارتباطات ریاست جمهوری، همان کسی که می‌گوید درخواست کمک بین‌المللی باعث شد ترکیه ضعیف به نظر برسد، قسم خورد که تحقیقات آغاز خواهد شد.

اگرچه در قانون اساسی ترکیه تصریح شده است که دولت از جنگل‌ها حفاظت می‌کند و خاطرنشان می‌کند که "مناطق جنگلی که دچار سوختگی می‌شوند تحت هیچ شرایطی نمی‌توانند برای ساخت و ساز استفاده شوند"، اما در بسیاری از موارد زمین سوخته با املاک و مستغلات جایگزین می‌شود.

برگزاری بیست و ششمین نشست کنفرانس اعضای متعهد کنوانسیون تغییر اقلیم

حسین بدری پور

بر اساس برنامه‌ریزی‌های به عمل آمده بیست و ششمین نشست کنفرانس اعضای متعهد کنوانسیون تغییر اقلیم از تاریخ ۱۲-۱ نوامبر سال جاری برابر با ۲۱-۱۰ آبان ماه سال جاری در شهر گلاسکو پایتخت اسکاتلند برگزار خواهد شد. با توجه به اهمیت موضوع نشست‌های کارشناسی بسیاری تاکنون در سطح

تجهیزات و پروژه‌های کاهش ریسک آتش‌سوزی هزینه کرده است.

بنابراین هنگامی که آتش به شهر ماناواگات در استان آنتالیا رسید، ترکیه توانست تنها دو هواپیمای آتش‌نشانی مستقر کند. این کشور در مجموع دارای سه هواپیمای آتش‌نشان است. هواپیماهای دیگر متعلق به انجمن هوانوردی ترکیه هستند که قدیمی بوده و برای استفاده در عملیات جنگی غیر قابل استفاده در نظر گرفته شده‌اند.

در مقابل عدم اقدام دولت، مردم عادی وظیفه خود را بر عهده گرفتند تا یک فراخوان جهانی برای کمک سازمان‌دهی کنند. هشتک HelpTurkey وایرال شد. پس از وایرال شدن این پیام، دولت ترکیه آن را تلاشی برای تضعیف دولت دانست.

یکی از مقامات گفت که این هشتک باعث می‌شود ترکیه "ضعیف" به نظر برسد و با هشتک‌های WeDontNeedHelp و StrongTurkey یک ضد کمپین را آغاز کرد. تحقیقات در مورد حساب‌های رسانه‌های اجتماعی که هشتک HelpTurkey را به اشتراک گذاشته بودند، آغاز شد و صاحبان آن را متهم به انتشار "اضطراب و ترس" کرد.

¹ Fahrettin Altun

از تاریخ ۲۹ سپتامبر لغایت ۱ اکتبر سال جاری (برابر با ۷ لغایت ۹ مهر) نهمین جلسه نشست اعضای کنوانسیون حفظ و بهره‌برداری از آبراهه‌های فرامرزی و دریاچه‌های بین‌المللی یا کنوانسیون آب همزمان به صورت حضوری در ژنو و به صورت مجازی برگزار خواهد شد.

محور اصلی این نشست جنبه‌های مختلف همکاری فرامرزی در زمینه آب و به طور ویژه تمرکز بر روند اجرای کنوانسیون می‌باشد. در اولین روز این نشست که به نشست مقامات اختصاص دارد، محور گفتگو آب و صلح و نقش همکاری‌های فرامرزی در زمینه آب در ایجاد ثبات و اعتماد می‌باشد. علاوه بر تصویب برنامه کاری ۲۰۲۲-۲۰۲۴ کنوانسیون، این نشست به موارد ذیل نیز خواهد پرداخت:

کنوانسیون آب در سال ۱۹۹۲ در هلسینکی فنلاند به تصویب رسید و از مارس ۲۰۱۶ کشورهای خارج از منطقه کمیسیون اقتصادی برای اروپا هم امکان عضویت یافتند.

کشور برگزار شده است که نمایندگان سازمان با توجه به موضوعات، در آن‌ها حضور داشته‌اند.

در صورت فراهم شدن شرایط، نمایندگان سازمان هم در این نشست مهم حضور خواهند داشت.

فراخوان جایکا برای اجرای پروژه‌های مشترک در سال ۲۰۲۲

حسین بدری پور

آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن (جایکا) برای اجرای پروژه‌های مشترک در سال ۲۰۲۲، فراخوانی منتشر کرد که مکاتبه آن در تیرماه سال جاری از طریق سازمان برنامه و بودجه کشور به وزارتخانه‌های ذی‌ربط ارسال شد.

با مکاتبات انجام شده با دفاتر و معاونت‌های سازمان نهایتاً نه پروژه از معاونت‌های آبخیزداری، امور مراتع، بیابان - امور جنگل - حفاظت و امور اراضی و دفتر مهندسی و مطالعات واصل که برای بررسی و تامین اعتبار ارسال شدند.

برگزاری نهمین جلسه نشست اعضای کنوانسیون آب

حسین بدری پور

Transboundary Watercourses and International Lakes (Water Convention)

³ UNECE: United Nations Economic Commission for Europe

¹ JICA: Japan International Cooperation Agency

² MOP-9: Ninth session of the Meeting of the Parties to the Convention on the Protection and Use of

برگزاری هفته توسعه پایدار عمان

ساغر داراب زند

13 – 17 MARCH 2022

Oman Convention & Exhibition Centre, Muscat, Oman

هفته توسعه پایدار عمان با حضور کارشناسان، صاحب‌نظران، رهبران صنایع و همچنین سیاست‌گذاران این بخش از تاریخ ۲۲ لغایت ۲۶ اسفند ماه سال جاری برابر با ۱۳ لغایت ۱۷ مارس ۲۲ در مسقط عمان برگزار می‌شود.

این رویداد یک طرح ملی با هدف پررنگ نمودن تعهد کشور عمان نسبت به مدیریت توسعه پایدار از طریق ارائه استراتژی‌های نوآورانه همسو با اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد (SDGs) و مدل‌های جدید برای توسعه پایدار و همچنین جذب و بکارگیری ذینفعان و دست‌اندرکاران توسعه ملی در راستای ارائه فعالیت‌های این کشور می‌باشد همچنین در این هفته با فعالیت‌هایی نظیر برگزاری نمایشگاه، کنفرانس و نشست‌ها و نیز انجام بازدیدهای میدانی و اهداء جوایز، پیام تمرکز بر توسعه پایدار به عنوان یک هدف ملی مورد تاکید قرار خواهد گرفت.

فرآیند اقتصاد و توسعه عمان به شدت وابسته به منابع نفت و گاز بوده که ۶۸ تا ۸۵ درصد از درآمد این کشور را

شامل می‌شود. از این رو، نقش مهم و حیاتی بخش انرژی برای کمک به پایداری و تنوع آینده اقتصاد، مهمترین نکته هفته توسعه پایدار عمان خواهد بود.

ضمناً اطلاعات بیشتر در سایت ذیل موجود می‌باشد.

www.omansustainabilityweek.com

آشنایی با مراکز و مجامع بین‌المللی

معرفی سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد

حسین بدری پور

فائو یکی از سازمان‌های تخصصی سازمان ملل متحد است که تلاش جهانی برای از بین بردن گرسنگی را هدایت می‌کند.

تاریخچه‌ی تشکیل فائو

ایده اصلی تشکیل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد به اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم و به ژوئن سال ۱۹۰۵ میلادی بازمی‌گردد. در این تاریخ اجلاسی در رم برای ایجاد یک مؤسسه بین‌المللی کشاورزی تشکیل شد. این مؤسسه به نام «مؤسسه‌ی جهانی کشاورزی» نام گرفت و در زمینه حمایت از گیاهان و دفع آفات نقش مؤثری ایفا کرد. پس از گذشت چندین سال و در سال ۱۹۴۳ کنفرانسی در ایالت ویرجینیای آمریکا به دعوت روزولت (رئیس‌جمهور وقت آمریکا) بانام «کنفرانس

^۲ از تاریخ ۱۸ می تا ۳ ژوئن

^۱ FAO: Food and Agriculture Organisation

ملل متحد درباره مواد غذایی و کشاورزی» تشکیل شد که در این کنفرانس، نمایندگان ۴۴ کشور در هتل «هوم استد» ایالت ویرجینیا، مذاکرات خود را برای تأسیس سازمان دائمی مواد غذایی و کشاورزی انجام دادند. نهایتاً در اکتبر سال ۱۹۴۵ و پس از جنگ جهانی دوم، طی اجلاسی که در شهر کبک کانادا برگزار شد، طرح تأسیس سازمان مذکور به وسیله نمایندگان ۳۰ کشور شرکت‌کننده قبول شد. اساس‌نامه فائو نیز در همان سال توسط ۴۴ کشور که نمایندگان ۸۸ درصد از جمعیت روی زمین بودند، به امضا رسید و لازم‌الاجرا گردید.

فائو اولین سازمان تخصصی سازمان ملل متحد است که بعد از جنگ جهانی دوم تأسیس شد. در حال حاضر ۱۹۷ کشور در جهان، عضو این سازمان هستند. بدواً مقر سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد در شهر واشنگتن قرار داشت که در سال ۱۹۵۱ به رم انتقال یافت.

این سازمان، به مثابه یک مجمع بین‌المللی بی‌طرف است؛ که تمام کشورها - اعم از توسعه‌یافته و در حال توسعه - در آن حضور دارند و در جهت بهبود کشاورزی، جنگل‌داری، شیلات و دستیابی به تغذیه مناسب (علی‌الخصوص در کشورهای فقیر و در حال توسعه)، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری می‌کنند. فائو علاوه بر این، یک مرجع علمی و اطلاعاتی مناسب در زمینه‌های مذکور نیز به حساب می‌آید.

ایران نیز در سال ۱۹۴۷ (۱۳۲۶ ه.ش) به عضویت فائو درآمد و در ماه مه ۱۹۹۲ نیز دفتر نمایندگی فائو در ایران بازگشایی شد. هدف فائو

شعار این سازمان بین‌المللی عبارت است از: «اجازه دهید نان برای همه وجود داشته باشد».

چشم‌اندازی که فائو برای خود ترسیم کرده است، عبارت است از: وجود دنیایی عاری از گرسنگی و سوء تغذیه که در آن غذا و کشاورزی، به بهبود استانداردهای زندگی همگان، به خصوص فقیرترین افراد، به شکلی پایدار از بُعد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی می‌پردازد. برای دستیابی به چنین چشم‌اندازی، فائو اهداف ذیل را در دستور کار خود قرار داده است:

- تعقیب سیاست‌ها و رویه‌های مشارکتی پایدار در زمینه‌های غذایی، کشاورزی، شیلات، جنگل‌داری و توسعه روستایی، که برای تحقق منابع غذایی مطمئن و کافی در سطوح محلی، ملی، منطقه‌ای و جهانی و مقابله با قحطی و بیابان‌زایی و آفات ضروری‌اند؛
- توزیع مناسب مواد غذایی در مناطق مختلف جهان و ایجاد امنیت غذایی؛
- مساعدت به کشورهای در حال توسعه با در اختیار گذاشتن امکانات فنی؛
- کمک به دولت‌ها در جهت تعیین خط‌مشی و مشاوره در برنامه‌ریزی؛
- جمع‌آوری، بررسی و انتشار اطلاعات؛
- فعالیت به عنوان محلی برای تبادل نظر و گردهمایی ملت‌های فقیر و غنی با شرایط برابر؛
- افزایش بازده تولید و توزیع محصولات کشاورزی به صورتی پایدار (رشد پایدار ذخایر)؛

- بهبود کیفیت و سلامت غذا در کلیه مراحل زنجیره غذایی؛
 - پشتیبانی از حفظ منابع طبیعی و استفاده‌ی پایدار از آن و پاسخ بهتر به چالش‌های زیست محیطی جهان که غذا و کشاورزی را تحت تأثیر قرار می‌دهند؛
 - فراهم کردن بستری مناسب برای بازارها به منظور ارتقای وضعیت معیشتی و توسعه روستایی؛
 - برابری جنسیتی در دسترسی به منابع، کالاها، خدمات و تصمیم‌گیری‌ها در مناطق روستایی؛
 - سرمایه‌گذاری بیشتر و مؤثرتر دولتی و خصوصی در کشاورزی و توسعه روستایی؛
 - تسهیل انتقال فناوری‌ها و گسترش پژوهش‌های کشاورزی در کشورهای در حال توسعه؛ و
 - کمک به کشورها برای داشتن آمادگی مقابله با بحران‌های غذایی و کشاورزی و در صورت لزوم، فراهم آوردن کمک‌های لازم برای آن‌ها از طریق اطلاع‌رسانی و هشدار به موقع.
- اولویت‌های کاری فائو:
- فائو اولویت‌های ذیل را در مبارزه با گرسنگی ترسیم کرده است:
- کمک به از بین بردن گرسنگی، ناامنی غذایی و سوء تغذیه- با تسهیل سیاست‌ها و تعهدات سیاسی برای حمایت از امنیت غذایی و اطمینان از این که اطلاعات به روز در مورد چالش‌ها و راه‌حل‌های رفع گرسنگی و بهبود تغذیه موجود و در دسترس است؛
- افزایش بهره‌وری و پایداری کشاورزی، جنگل‌داری و شیلات - ترویج سیاست‌ها و شیوه‌های مبتنی بر شواهد برای حمایت از بهره‌وری بالای بخش‌های کشاورزی (محصولات زراعی، دامداری، جنگل‌داری و شیلات)، ضمن حصول اطمینان از عدم آسیب دیدن بستر منابع طبیعی در این فرآیند؛
 - کاهش فقر روستایی - کمک به فقرای روستایی برای دسترسی به منابع و خدمات مورد نیاز خود - از جمله اشتغال روستایی و حمایت اجتماعی - تا راهی برای خروج از فقر ایجاد شود؛
 - فعال‌سازی سیستم‌های کشاورزی و غذایی فراگیر و کارآمد - کمک به ایجاد سیستم‌های غذایی ایمن و کارآمد که از کشاورزی خرده‌پا حمایت کند و فقر و گرسنگی را در مناطق روستایی کاهش دهد؛
 - افزایش تاب‌آوری معیشت در برابر تهدیدها و بحران‌ها - با کمک به کشورها برای آمادگی در برابر بلایای طبیعی و با منشاء انسانی از طریق کاهش ریسک و ارتقای تاب‌آوری سیستم‌های غذایی و کشاورزی خود؛
 - تلفیق کامل دو محور اساسی - جنسیت و حکمرانی - در طرح‌های اقدام راهبردی فوق.
- ساختار فائو
- فائو دارای سه رکن است:
- الف - کنفرانس عمومی : کنفرانس، عالی‌ترین رکن فائو است که هر دو سال یک‌بار تشکیل جلسه می‌دهد. اعضای اصلی و

ناظر، هر کدام می‌توانند یک نماینده در کنفرانس داشته باشند؛ ولی فقط اعضای اصلی دارای حق رأی هستند. در صورت لزوم، کنفرانس می‌تواند از هر سازمان بین‌المللی که فعالیت آن با وظایف فائو ارتباط دارد، برای شرکت در جلسات کنفرانس دعوت به عمل آورد. نماینده این سازمان حق رأی نخواهد داشت. کنفرانس به‌عنوان بالاترین رکن سازمان به مسائلی چون چارچوب فعالیت‌ها، بودجه، قبولی عضو جدید و امثالهم رسیدگی می‌کند.

ب- شورا: کنفرانس از میان کشورهای عضو، یک شورای ۴۹ نفره را برای سه سال انتخاب نموده که به‌عنوان هیئت‌مدیره موقت سازمان عمل می‌کنند. شورا رکن اجرایی فائو است که قبل از سال ۱۹۴۷ به نام کمیته اجرایی خوانده می‌شد. شورا اختیارات تفویض شده از سوی کنفرانس را اعمال می‌کند و علاوه بر این دبیر کل سازمان را در تنظیم برنامه‌ها و بودجه سازمان کمک و راهنمایی می‌کند. اعضای شورا به ۷ گروه منطقه‌ای تقسیم می‌شوند؛ هر گروه دارای تعدادی کرسی ثابت است. شورای سازمان فائو دارای یک سری کمیته است که مقدمات انجام امور برای سازمان را مهیا می‌کنند که عبارتند از: کمیته برنامه‌ریزی، کمیته مالی، کمیته امور حقوقی، کمیته مشکلات کالایی، کمیته شیلات، کمیته جنگلداری، کمیته کشاورزی، کمیته امنیت غذایی جهانی.

سازمان فائو علاوه بر کمیته‌های مذکور از خدمات کمیته‌های تخصصی دیگری نیز که بعضاً به‌صورت کمیته‌های مختلط با سایر سازمان‌های بین‌المللی به وجود آمده‌اند، استفاده می‌کند.

فعالیت فائو در سطح بین‌المللی منجر به ایجاد سازمان‌های بین‌المللی خاصی نیز شده است که از این جمله می‌توان «کمیسیون اروپا برای کنترل مواد غذایی»، «کمیسیون بین‌المللی برنج» و «شورای ماهیگیری در مدیترانه» را نام برد. ج- دبیرخانه: دبیرخانه به ریاست مدیر کل توسط کنفرانس عمومی، به عنوان رئیس اجرایی برای مدت شش سال تعیین می‌شود و شامل شش قسمت است که عبارتند از: اداره روابط عمومی و امور حقوقی، اداره برنامه و بودجه، اداره فنی، اداره امور اقتصادی و اجتماعی، اداره شیلات، اداره امور اداری و مالی.

فائو علاوه بر اداره‌ی مرکزی، شامل پنج دفتر منطقه‌ای، پنج دفتر محلی، پنج دفتر ارتباطی و بیش از ۷۸ دفتر کشوری می‌باشد. این سازمان، بزرگ‌ترین سازمان تخصصی سازمان ملل متحد می‌باشد که قریب ۶۰ درصد پرسنل آن در اداره‌ی مرکزی در رم، و مابقی در دفاتر منطقه‌ای، زیرمنطقه‌ای و پروژه‌ها فعال می‌باشند.

دفاتر منطقه‌ای فائو عبارت هستند از:

- دفتر منطقه‌ای برای آفریقا در آکر- غنا.
- دفتر منطقه‌ای آمریکای لاتین و حوزه دریای کارائیب در سانتیاگو- شیلی.
- دفتر منطقه‌ای آسیا و اقیانوسیه در بانکوک- تایلند.
- دفتر منطقه‌ای خاور نزدیک در قاهره- مصر.
- دفتر منطقه‌ای اروپا و آسیای مرکزی در بوداپست- مجارستان.

دفاتر زیرمنطقه‌ای فائو هم به قرار ذیل می‌باشند:

¹ Council

خط‌مشی و برنامه‌ریزی و طیف وسیعی از طرح‌های توسعه. بودجه آن از طریق کشورهای عضو و مطابق سطح مقرری اعلام‌شده توسط کنفرانس تأمین می‌شود.

برنامه منطقه‌ای که اهداف توسعه فائو را تحقق می‌بخشد برای پروژه‌های مشترک بین دولت‌های ملی و دیگر سازمان‌ها مساعدت‌های عمده‌ای فراهم می‌نماید.

بودجه‌ی دوسالانه‌ی تصویب‌شده فائو که توسط اعضای این سازمان به‌عنوان حق عضویت پرداخت می‌گردد، به‌عنوان مثال، بودجه این سازمان در سال ۲۰۰۸-۲۰۰۹ برابر ۹۳۰ میلیون دلار بوده و کمک‌های داوطلبانه به این سازمان بیش از ۹۰۰ میلیون دلار بود که توسط کشورهای توسعه‌یافته پرداخت گردید.

آشنایی با کنوانسیون تغییر اقلیم و اهداف آن

مژگان اقبالی

در دهه ۱۹۸۰، شواهد علمی نشان دادند که انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از فعالیت‌های انسانی خطراتی برای اقلیم جهان ایجاد می‌کند و به این ترتیب افکار عمومی لزوم برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی دوره‌ای و شکل‌گیری پیمان‌نامه‌ای برای حل این مسئله را احساس کردند. دولت‌ها برای انعکاس موضوعات به جامعه و افکار عمومی چندین کنفرانس بین‌المللی برگزار کردند و خواستار تنظیم معاهده‌ای بین‌المللی برای بررسی و پرداختن به این مسئله شدند. در سال ۱۹۹۰

- دفتر زیر منطقه‌ای آفریقای مرکزی در لیب‌رویل - گابن؛

- دفتر زیر منطقه‌ای آسیای مرکزی در آنکارا - ترکیه؛

- دفتر زیر منطقه‌ای شرق آفریقا در آدیس آبابا - اتیوپی؛

- دفتر زیر منطقه‌ای آمریکای میانه در پاناما سیتی - پاناما؛

- دفتر زیر منطقه‌ای شمال آفریقا در تونس - تونس؛

- دفتر زیر منطقه‌ای جنوب آفریقا و شرق آفریقا در حراره -

زیمبابوه؛

- دفتر زیر منطقه‌ای کارائیب در بریدگتن - باربادوس؛

- دفتر زیر منطقه‌ای کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و

یمن در ابوظبی - امارات متحده عربی؛

- دفتر زیر منطقه‌ای جزایر اقیانوس آرام در آپیا - ساموآ.

دفاتر ارتباطی فائو هم به قرار ذیل می‌باشند:

- دفتر ارتباطی برای شمال آمریکا در واشنگتن دی‌سی؛

- دفتر ارتباط با ژاپن در یوکوهاما؛

- دفتر ارتباط با اتحادیه اروپا و بلژیک در بروکسل؛

- دفتر ارتباط با فدراسیون روسیه در مسکو؛

- دفتر ارتباط با سازمان ملل متحد در ژنو؛

- دفتر ارتباط با سازمان ملل متحد در نیویورک؛

بودجه‌ی فائو

بودجه سازمان در دو زمینه اصلی صرف می‌شود: برنامه دائمی

و برنامه منطقه‌ای. برنامه دائمی مربوط به فعالیت‌های داخلی

است، شامل: حمایت از کار عملی، راهنمایی کشورها در زمینه‌ی

° رئیس گروه همکاری‌های بین‌المللی و سازمان‌های تخصصی - دفتر روابط عمومی

وامور بین‌الملل

¹ Libreville, Gabon

² Tunis- Tunisia

³ Bridgetown - Barbados

⁴ Apia, Samoa

مجمع عمومی سازمان ملل متحد، یک کمیته بین‌الدول مذاکراتی^۱ جهت تدوین کنوانسیون تغییر اقلیم تشکیل داد.

اهم اهداف کنوانسیون و فعالیت‌های مرتبط با آن عبارتند از:

- تثبیت غلظت گازهای گلخانه‌ای در جو در سطحی که از اثرات خطرناک فعالیت‌های بشر بر سیستم اقلیم جلوگیری نماید؛
- ارائه گزارش دوره‌ای وضعیت ملی تغییر اقلیم به کنوانسیون؛
- تهیه گزارش میزان انتشار گلخانه‌ای و جذب توسط چاهک‌ها در کشور به صورت دوره‌ای؛
- تنظیم و اجرای برنامه‌های کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای؛
- همکاری و توسعه روش‌های انتقال تکنولوژی برای کاهش انتشار در بخش‌های مختلف انرژی، حمل و نقل، صنعت، کشاورزی، جنگل و ضایعات جامد و مایع؛
- همکاری منطقه‌ای و بین‌المللی در تهیه روش‌های تطبیق با پدیده تغییر اقلیم؛
- گنجاندن موضوع اقلیم در سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های توسعه.

دولت‌ها با پذیرش کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل در سال ۱۹۹۲، این کنوانسیون را به عنوان سکوی پرتابی برای اقدامات اساسی‌تر در آینده مورد توجه قرار دادند. در پاسخ به تغییرات ناشی از شناخت علمی و عزم سیاسی، کنوانسیون امکان پذیرش تعهدات اضافی دیگری را از طریق بازنگری، بحث و تبادل نظر

فراهم می‌سازد. اولین بازنگری در مورد کفایت تعهدات کشورهای توسعه‌یافته که در اولین اجلاس اعضای متعهد کنوانسیون^۳ بر ضرورت آن تاکید شده بود، در سال ۱۹۹۵ در برلین انجام شد. هیئت‌های حاضر به این نتیجه رسیدند که تعهدات کشورهای توسعه‌یافته برای کاهش میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای آنها در سال ۲۰۰۰ به سطح موجود در سال ۱۹۹۰ با هدف درازمدت کنوانسیون برای جلوگیری از تداخل ضایعات خطرناک انسان‌ساز با سیستم اقلیمی، تناسب ندارد.

وزرا و مقامات اجرایی همراه با پذیرش توافقنامه برلین و آغاز دور جدید مذاکرات برای تقویت تعهدات کشورهای توسعه یافته، تعهدات جدیدی را پذیرفتند. گروه ویژه اینکار که در توافقنامه برلین برای پیش‌نویس پروتکل تشکیل شده بود، بعد از هشت جلسه این پروتکل را به سومین کنفرانس اعضای متعاهد ارسال کرد. در کنفرانسی که به میزبانی کشور ژاپن در شهر کیوتو در دسامبر ۱۹۹۷ برگزار شد، حدود ۱۰ هزار نفر شرکت داشتند. یکی از نتایج مثبت این کنفرانس، پذیرش پروتکل جدیدی بود که به موجب آن کشورهای صنعتی متعهد می‌شدند که میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای خود را در سال‌های ۲۰۱۲-۲۰۰۸ به میزان ۵ درصد زیر میزان انتشار در سال ۱۹۹۰ کاهش دهند. با اطمینان می‌توان گفت که این تعهد اجباری و قانونی، منحنی بالا رونده انتشار گازهای گلخانه‌ای کشورهای صنعتی را که در ۱۵۰ سال گذشته روند صعودی داشته است، به تدریج معکوس کرد.

³ COP 1

¹ INC: Intergovernmental Negotiating Committee

² UNFCCC: United Nations Framework Convention on Climate Change

پروتکل کیوتو در ۱۶ مارس ۱۹۹۸ جهت امضای اعضا آماده شد. این پروتکل ۹۰ روز پس از تصویب، توسط حداقل ۵۵ هیئت عضو کنوانسیون قابل اجرا شد و اعضای کنوانسیون تغییر اقلیم به اجرای تعهدات خود در برابر کنوانسیون و آمادگی برای اجرای پروتکل در آینده ادامه خواهند داد.

با توجه به به اتمام پیمان کیوتو در سال ۲۰۱۳، براساس تصمیمات بیست و یکمین اجلاس اعضای کنوانسیون تغییرات اقلیم، در دسامبر ۲۰۱۵ در پاریس، پیمان جدیدی برای مقابله با تغییر اقلیم و تقویت روند سرمایه‌گذاری در جهت اجرای اقتصاد کم‌کربن توسط ۱۹۵ کشور تحت عنوان "پیمان پاریس" توافق گردید و جایگزین پروتکل کیوتو شد. در این اجلاس از صندوق انطباق دعوت شد به پیمان جدید بپیوندند. ضمناً کشورهای عضو، مشارکت داوطلبانه خود را برای اجرای توافق‌نامه پاریس اعلام کرده و جمهوری اسلامی ایران نیز اعلام نمود که ۴ درصد گازهای گلخانه‌ای را بدون شرط و ۸ درصد دیگر را در صورت رفع همه تحریم‌ها و انتقال تکنولوژی‌های لازم از سوی کشورهای توسعه‌یافته تا سال ۲۰۲۰ کاهش خواهد داد که بر اساس توافق انجام‌شده، این برنامه‌ها به عنوان برنامه‌های ملی کشور محسوب می‌شود.

خروج و پیوستن مجدد آمریکا

در ژوئن ۲۰۱۷، آمریکا اعلام کرد که از این توافق انجام‌شده بیرون می‌آید. در حالی که رئیس‌جمهور قبلی آمریکا آن را امضا کرده بود و دلیل آن را مغایرت با منافع آمریکا عنوان کرد. همچنین اضافه کرد که خروج از این توافق، صنایع زغال سنگ و نفت را رونق خواهد بخشید. اعلام شد که آمریکا از پیمان پاریس

خارج می‌شود اما به مذاکرات برای معامله بهتر در این زمینه ادامه می‌دهد.

دراوت ۲۰۱۷ ایالات متحده آمریکا طی نامه‌ای به سازمان ملل متحد، رسماً تصمیمش برای خروج از معاهده اقلیمی پاریس را اعلام کرد. در نامه وزارت خارجه آمریکا تصریح شده‌است که واشنگتن تا زمان خروج نهایی از این پیمان در ۲۰۱۹ در مذاکرات مربوط به این معاهده جهانی حضور خواهد داشت. پس از انتخابات سال ۲۰۲۰ ریاست جمهوری در آمریکا، اولین فرمان اجرایی، بازگشت آمریکا به توافق اقلیمی پاریس بود.

هدف از انعقاد توافق پاریس، داشتن واکنشی قوی‌تر نسبت به خطر تغییر اقلیم است؛ و به دنبال ارتقای اجرای چارچوب پیمان‌نامه سازمان ملل در تغییر اقلیم از طرق زیر است:

- نگهداشتن افزایش میانگین دمای جهانی بسیار پایین‌تر از ۲ درجه سلسیوس بالاتر از سطوح پیش‌صنعتی و پی‌گرفتن تلاش‌ها برای محدود کردن افزایش دما به ۱.۵ درجه سلسیوس بالاتر از سطوح پیش‌صنعتی، توجه به این که این کار ریسک‌ها و اثرات تغییر اقلیم را به‌طور قابل توجهی کاهش خواهد داد؛

- افزایش قابلیت انطباق با اثرات تغییر اقلیم و حمایت از تاب‌آوری اقلیمی و توسعه کم انتشار گازهای گلخانه‌ای، به شیوه‌ای که تولید غذا را تهدید نکند؛

- سازگار کردن شارژ مالی با مسیری به سوی انتشار کم گازهای گلخانه‌ای و توسعه اقلیم تاب‌آور.

صندوق انطباق

بلافاصله پس از تبدیل واحد انتشار تخصیصی با گواهی‌های ناشی از پروژه‌های جنگل‌کاری به واحد کاهش انتشار تامین مالی شود.

کمک مالی دولت سوئد و صندوق سرمایه‌گذاری منطقه‌ای بروکسل در بلژیک و موافقت کمک به صندوق توسط اتریش، بلژیک، فنلاند، فرانسه، آلمان، نروژ و سوئیس در سال ۲۰۱۳، صندوق را قادر به رسیدن به هدف خود یعنی جمع‌آوری کمک مالی به مبلغ ۱۰۰ میلیون دلار تا پایان سال ۲۰۱۳ می‌نماید.

نهمین کنفرانس اعضای ذیل پروتکل کیوتو از کمک مالی دولت سوئد و صندوق سرمایه‌گذاری منطقه‌ای بروکسل در بلژیک و موافقت کمک به صندوق توسط اتریش، بلژیک، فنلاند، فرانسه، آلمان، نروژ و سوئیس در سال ۲۰۱۳ تشکر کرد که صندوق را قادر به رسیدن به هدف خود یعنی جمع‌آوری کمک مالی به مبلغ ۱۰۰ میلیون دلار تا پایان سال ۲۰۱۳ می‌نماید.

اعضا نیز از هیات صندوق انطباق خواستار ایجاد ترتیبات لازم و همچنین توسعه و تصویب ملزومات قانونی جهت کسب درآمد از دو درصد سهم حاصل از معاملات واحدهای کاهش انتشار^۲ و واحدهای مقدار تعیین شده^۳ در دهمین نشست اعضای خدمات‌دهنده نشست اعضای پروتکل کیوتو^۴ شدند.

ارکان کنوانسیون تغییر اقلیم

رکن دائمی اجرای معاهده تغییر اقلیم

رکن دائمی اجرای معاهده تغییر اقلیم یا همان نهاد اجرای معاهده تغییر اقلیم، مسئولیت ارائه توصیه‌هایی را در تمام

صندوق انطباق^۱ در سال ۲۰۰۱ برای تامین مالی پروژه‌ها و برنامه‌های سازگاری کشورهای درحال توسعه عضو پروتکل کیوتو که به طور ویژه نسبت به اثرات ناشی از تغییر اقلیم آسیب‌پذیر هستند، تاسیس شد. صندوق انطباق به وسیله سهم درآمد حاصل از فعالیت‌های پروژه مکانیسم توسعه پاک و دیگر منابع مالی تامین می‌شود. این سهم به میزان ۲ درصد درآمد حاصل از گواهی‌های کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای صادره برای یک فعالیت پروژه مکانیسم توسعه پاک است.

صندوق انطباق توسط هیات مدیره این صندوق، نظارت و مدیریت می‌شود. هیات مدیره این صندوق از ۱۶ عضو اصلی و ۱۶ عضو علی‌البدل تشکیل شده است که برای دو سال انتخاب می‌شوند و هر ساله حداقل دو بار جلسه برگزار می‌گردد.

براساس درخواست هشتمین جلسه اعضای پروتکل کیوتو، دبیرخانه گزارش فنی طبق تجربیات ارکان اجرایی علمی-فنی، کنوانسیون تغییر اقلیم و سیستم وسیع‌تر سازمان ملل متحد، درخصوص انتخاب نهادهای میزبان برای سازمان‌های ذیل کنوانسیون از جمله چارچوب‌های زمانی مورد نیاز برای انجام فرآیندهای مناقصه باز و رقابتی جهت بررسی در جلسه سی و هشتم رکن فرعی اجرایی، تهیه نمود.

همچنین اعضا تصمیم گرفتند که برای دوره دوم تعهدات، صندوق انطباق، باید بیشتر از طریق دو درصد سهم حاصل از درآمد اولین نقل و انتقال بین‌المللی مقدار انتشار تخصیصی و صدور واحد کاهش انتشار برای پروژه‌های ذیل ماده ۶ پروتکل،

¹ Adaptation Fund

² ERU: Emission Reduction Unit

³ AAUs: Assigned Amount Unit

⁴ CMP: Conference of the Parties Serving as the Meeting of the Parties to the Kyoto Protocol (CMP)

⁵ SBI: Subsidiary Body for Implementation

موضوعات اجرایی کنوانسیون خطاب به کنفرانس اعضا برعهده دارد. رکن اجرای کنوانسیون تغییر اقلیم، یکی از دو رکن دائمی کنوانسیون تغییر اقلیم است که توسط کنفرانس اعضا تاسیس گردیده است و وظیفه آن کمک به کنفرانس اعضا برای ارزیابی اجرای موثر کنوانسیون و پروتکل کیوتو می‌باشد.

وظیفه اصلی این رکن، بررسی گزارشات ملی ارائه شده توسط کشورها و جداول انتشار گازهای گلخانه‌ای در راستای نیل به اهداف کنوانسیون در جهت کاهش انتشار می‌باشد.

یکی دیگر از وظایف مهم رکن دائمی اجرای معاهده تغییر اقلیم، بازنگری کمک‌های اعطایی مالی به کشورهای عضو غیر ضمیمه یک و کمک به آن‌ها برای اجرای تعهدات ذیل کنوانسیون و ارایه راهکار به کنفرانس اعضا در زمینه مکانیزم‌های مالی (که مسئولیت اجرای آن با تسهیلات محیط زیست جهانی است) می‌باشد. این رکن همچنین وظیفه ارایه نقطه‌نظر در خصوص مباحث مربوط به بودجه و امور اداری به کنفرانس اعضا را بر عهده دارد.

در حال حاضر نهاد اجرای کنوانسیون وارد مرحله‌ای جدید شده‌اند و مسئولیت پایش، بازنگری و تایید اطلاعات و گزارشات^۱ عملکردی و پیشرفت در اجرای برنامه اقدام مالی را نیز برعهده گرفته است.

در سال ۲۰۱۳، نهاد اجرای کنوانسیون موضوع تغییر رویکرد در فرایند برنامه‌ریزی، این نهاد را، با محوریت پایش، بازنگری و گزارشات^۲ شروع کرد و در سال ۲۰۱۴ با راه‌اندازی واحد ارزیابی و بررسی بین‌المللی و واحد مشاوره و تحلیل محتوا و تهیه

چارچوب اقدامات مناسب کاهش انتشار در سطح ملی را دنبال نمود.

محور دیگر کار این نهاد، ارزیابی خسارات و تامین منابع مالی است که با توجه به توافق‌نامه اخیر در خصوص مکانیزم‌های ارزیابی خسارات مبلغ ۱۰۰ میلیون دلار به صندوق انطباق تخصیص یافته‌است.

در خصوص مباحث انطباق، منابع مالی و انتقال تکنولوژی، تلاش گردیده‌است، این مباحث با محوریت دستیابی به بهترین روش مدیریتی در دستور کار نهاد اجرای معاهده تغییر اقلیم قرار گرفته و در عین حال از ظرفیت نهادهای تخصصی نظیر کمیته انطباق، کمیته دائمی منابع مالی و کمیته فن‌آوری که به ترتیب در نشست‌های کانکن و دوربان و نهایتاً نشست دوحه ایجاد گردیده، به صورت بهینه بهره‌برداری گردد.

ضمناً با توجه به این که مباحث فنی مزبور در زمینه انطباق، منابع مالی و انتقال تکنولوژی توسط نهادهای تخصصی فوق در حال انجام است، وظیفه نهاد اجرایی کنوانسیون، ایجاد و تقویت آمادگی اعضا به لحاظ سیاسی و تضمین شفافیت لازم در این زمینه می‌باشد.

۲- رکن دائمی علمی و فن‌آوری تغییر اقلیم

رکن دائمی علمی و فن‌آوری تغییر اقلیم^۳ وظیفه حمایت از برنامه‌های کنفرانس اعضای تغییر اقلیم از طریق ارایه اطلاعات و توصیه‌های علمی و فن‌آوری لازم را دارد و در زمینه اثرات آسیب‌پذیری و انطباق با تغییرات اقلیمی، توسعه و انتقال فن‌آوری‌های دوستدار محیط زیست و امور فنی در زمینه بهبود

³SBSTA: Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice

¹ MRV: Measurement, Reporting And Verification

² MRV

آرمان‌های توسعه پایدار، ابزار قدرتمندی برای پیشبرد بهینه اجرای اساس‌نامه کنوانسیون یادشده می‌باشد. در همین ارتباط، کنفرانس اعضا، متعاهد، کشورهای عضو را به "تدوین اهداف داوطلبانه برای دستیابی به جهانی بدون تخریب سرزمین مطابق با شرایط خاص ملی و اولویت‌های توسعه ای خود" و همچنین تلفیق این اهداف در برنامه اقدام ملی دعوت نمود، که این مهم ابزار اصلی و کلیدی برای اجرای اساسنامه کنوانسیون در کشورهای مبتلا به محسوب می‌شود. همچنین در خلال برگزاری دوازدهمین نشست کنفرانس اعضا، متعاهد از دبیرخانه و ارکان فرعی کنوانسیون درخواست

گردید تا در این خصوص راهکارها و استراتژی‌های خود را برای تدوین اهداف و ابتکارات ملی ارائه نمایند و در همین راستا، گروه مسئول علم و سیاست‌گذاری کنوانسیون مزبور را نیز به "ارائه نقطه نظرات و دستورالعمل‌های علمی برای عملیاتی کردن هدف داوطلبانه ابتکار یادشده" ملزم نمود. در سال ۲۰۱۷ میلادی، گروه مزبور که از کارشناسان و متخصصان متعهد و متخصص در زمینه علوم بیوفیزیک، علوم اجتماعی و قوانین زیست محیطی تشکیل شده، یک چارچوب مفهومی علمی را

دستورالعمل‌های مربوط به آماده‌سازی و بازنگری آمارنامه‌های انتشار گازهای گلخانه‌ای فعالیت داشته و مسئولیت انجام تحقیقات علمی را در چهارچوب کنوانسیون و پروتکل کیوتو و موافقت‌نامه پاریس برعهده دارد. رکن دائمی مزبور نقش ارتباطی مهمی را میان نهادهای علمی نظیر هیات بین‌الدول تغییر اقلیم با بخش سیاست‌گذاری ایفا کرده و حسب مورد گزارشاتی را از نهادهای علمی همکار دریافت می‌نماید.

معرفی ابتکار جهان بدون تخریب سرزمین

ساغر داراب زند

از جمله اهداف مهم آرمان‌های توسعه پایدار که در سپتامبر ۲۰۱۵ میلادی توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد تصویب شد، هدف ۱۵،۳ بوده که متضمن ابتکار جهان بدون تخریب سرزمین می‌باشد. این ابتکار در اکتبر ۲۰۱۵ میلادی و متعاقب تصمیمات متخذه در دوازدهمین نشست کنفرانس اعضا، متعاهد^۳ توسط کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد برسمیت شناخته شد. در بخشی از مفاد تصمیمات مزبور چنین گفته شده "تلاش در راستای دستیابی به هدف ۱۵،۴

^۵ decision 3/COP.12, UNCCD, 2015a

^۶ NAP: National Action Programme

^۷ SPI: Science-Policy Interface

^۱ LDN: Land Degradation Neutrality

^۲ SDGs: Sustainable Development Goals

^۳ COP12: Twelfth session of the Conference of the Parties

^۴ UNCCD: : United Nations Convention to Combat Desertification

برای ابتکار جهان بدون تخریب سرزمین تدوین نموده که دستورالعمل‌های علمی محور را برای برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت بر داشتن جهانی بدون تخریب را ارائه می‌دهد. این چارچوب در سیزدهمین نشست کنفرانس اعضای متعاقد به تأیید و تصویب رسید.

کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد این ابتکار را به عنوان وضعیتی تعریف نموده که به موجب آن میزان و کیفیت منابع زمینی مورد نیاز برای حمایت از عملکردها و خدمات اکوسیستمی و همچنین افزایش امنیت غذایی در مقیاس‌های زمانی و مکانی مشخص به صورت پایدار باقی مانده و یا افزایش یابد. به عبارتی دیگر، آرمان اصلی آن حفظ یا ارتقای سطح^۲ منابع زمینی و نیز ذخایر سرمایه طبیعی مرتبط با منابع زمین و خدمات اکوسیستم حاصل از آن‌ها می‌باشد. این تعریف همچنین بر اهمیت خدمات اکوسیستمی در راستای دستیابی به پایداری تولیدات مواد غذایی تأکید می‌نماید.

اهداف مهم ابتکار جهان بدون تخریب سرزمین عبارتند از:

- حفظ یا بهبود ارائه پایدار خدمات اکوسیستمی.
- حفظ یا بهبود حاصلخیزی در راستای افزایش امنیت غذایی.
- افزایش تاب‌آوری زمین و جمعیت‌های وابسته به آن.
- تلاش برای هم‌افزایی با سایر اهداف اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی.
- تقویت حاکمیت مسئولانه و فراگیر بر زمین.

این ابتکار نه تنها سهم به‌سزایی در دستیابی به آرمان‌ها در سطح ملی داشته، بلکه با سایر تعهدات ملی نیز هم‌سویی و هم‌افزایی دارد. به علاوه، ابتکار مزبور چارچوب سودمند و کارآمدی را برای اقدام در حوزه‌های مختلف سیاست فراهم کرده و مسیر را برای دستیابی به آرمان‌های توسعه پایدار مانند پایان دادن به فقر، به حداقل رسانیدن گرسنگی، برابری جنسیتی، آب سالم و بهداشت، دسترسی به انرژی پاک و اقدام برای اقلیم هموار می‌سازد.

گزارشات

گزارش جلسه مجازی فرآیند گزارش‌دهی مکانیسم

جهانی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی

وحید جعفریان^۳

براساس دعوت دبیرخانه کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی نشست مجازی در مورخه ۱۵ تیرماه ۱۴۰۰ برابر با ۶ جولای ۱۴۰۰ در خصوص بررسی فرآیند گزارش‌دهی اجرای کنوانسیون برگزار شد که دکتر جعفریان مدیر کل دفتر امور بیابان در این نشست حضور داشت.

بر اساس تصمیمات چهارمین نشست کنفرانس اعضای^۴ کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی مقرر است تا به زودی دور بعدی گزارشات کشوری مقابله با بیابان‌زایی به جریان بیفتد. در این ارتباط بخش‌های مختلف کنوانسیون نظیر کمیته علوم و

^۳ مدیر کل دفتر امور بیابان

^۴ COP: Conference of Parties

^۱ Decision 18/COP.13

^۲ Decision 3/COP.12, UNCCD, 2015a.

فناوری^۱، کمیته ارزیابی اجرایی شدن کنوانسیون^۲ و مکانیسم جهانی^۳ مأموریت یافته‌اند تا نسبت به تبیین و به روزرسانی متدولوژی تهیه گزارشات کشوری اقدام نمایند. این گزارشات نقش موثری در فرایند ارزیابی تخریب سرزمین و نیز برنامه‌ریزی موثر در مدیریت پایدار سرزمین در سطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی خواهد داشت. کشور جمهوری اسلامی ایران نیز به عنوان یکی از اعضای فعال و متعهد کنوانسیون تا کنون ۷ گزارش کشوری تهیه و ارائه نموده است. بر اساس تصمیم شماره ۱۱ چهارمین نشست کنفرانس اعضای کنوانسیون مقابله با بیابانزایی، مکانیسم جهانی مأموریت یافته است تا به به منظور بهبود الگوی گزارش دهی کشورها نسبت به تعریف روش شناسی و نیز شاخص‌های کمی مربوط به پنج‌مین هدف راهبردی کنوانسیون اقدام نماید.

هدف راهبردی شماره ۵ کنوانسیون مقابله با بیابانزایی عبارت است از: بسیج منابع مالی و غیرمالی برای حمایت از اجرای کنوانسیون از طریق ایجاد ساختارهای موثر مشارکتی در سطح جهانی و ملی مکانیسم جهانی در راستای پیگیری تصمیم فوق، الگوی اولیه گزارش دهی برای هدف استراتژیک ۵ را ارائه داده و در چند نوبت بر اساس پیشنهاد و نقطه نظرات اعضا بهبود داده و به‌روزرسانی نموده است. این بهبودها شامل معرفی شاخص‌های جدید و داده‌های کمی اضافی برای گزارش‌دهی پنج‌مین هدف راهبردی می‌باشد.

این شاخص‌ها در راستای هدف راهبردی، می‌باید بتوانند منابع مالی و غیر مالی که برای مدیریت پایدار سرزمین و اهداف کنوانسیون صرف می‌شوند را ردیابی و نظارت نمایند. بر این اساس مکانیسم جهانی یک روش شناختی تحت عنوان "چارچوب ارزیابی هدف استراتژیک ۵- درمورد منابع مالی و غیرمالی برای حمایت از اجرای کنوانسیون" تدوین نمود. از آنجا که الگوی پیشنهادی جدید برای SO5 دارای مجموعه‌ای از تغییرات است، مکانیسم جهانی کنوانسیون مقابله با بیابانزایی یک جلسه آنلاین برگزار نمود تا این تغییرات را با نمایندگان کشورهای علاقمند مورد بحث و بررسی قرار دهد.

هدف از این جلسه آنلاین معرفی الگوی پیشنهادی جدید برای SO5، دریافت نقطه نظرات احتمالی کشورها و بازخوردهای آنهاست تا از این طریق شاخص‌های پیشنهادی اصلاح و در قالب مربوطه گنجانده شود.

رویکرد به‌کار گرفته شده در فرایند بازنگری پیشنهادی شاخص‌های مرتبط با SO5 مورد استفاده برای گزارش کشوری این بوده است که گزارشگری کیفی به گزارشگری کمی سوق داده شود، اعتبار داده‌ها افزایش پیدا کند و نیز انعطاف‌پذیری لازم در تولید و ارائه اطلاعات مد نظر قرار گیرد. راهبرد مکانیسم جهانی برای انجام مأموریت فوق عبارت است از:

³ GM: Global Mechanism

⁴ SO5: Strategic Objective 5

¹ CST: Committee on Science and Technology

² CRIC: Committee for the Review of the Implementation of the Convention

✓ تقویت هماهنگی با سازمان همکاری و توسعه اقتصادی
برای ردیابی و نظارت بهتر منابع مرتبط با مدیریت پایدار
سرزمین؛

✓ توسعه شاخص‌های پیشرفت برای هدف راهبردی ۵ از
نظر انتقال فناوری؛

✓ بهبود اطلاعات کمی گزارش در مورد هدف راهبردی ۵.

تعریف داده‌های کمی اضافی در مورد هدف راهبردی ۵

شاخص	دوره گزارش دهی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	دوره گزارش دهی ۲۰۲۱-۲۰۲۲
SO5-1	روند کمک‌های بین‌المللی دوجانبه و چندجانبه	منابع عمومی دو جانبه و چند جانبه
SO5-2	روند تخصیص منابع عمومی داخلی	منابع عمومی داخلی
SO5-3	روند تعداد شرکایی که سرمایه‌گذاری مشترک نموده‌اند	منابع خصوصی داخلی و بین‌المللی
SO5-4	منابعی که از منابع نوآورانه مالی از جمله از بخش خصوصی جمع شده‌اند	انتقال فناوری
SO5-5		منابعی که در قالب برنامه‌های توسعه‌ای برای اجرای کنوانسیون در نظر گرفته خواهد شد

بر این اساس در دور جدید گزارش‌دهی موضوع منابع
خصوصی، داخلی و بین‌المللی که برای اجرای کنوانسیون

تخصیص داده شده‌اند، مورد تاکید قرار گرفته است. همچنین
موضوع انتقال فناوری در بخش منابع غیر مالی نیز مدنظر قرار
گرفته است. منابعی نیز که در آینده در قالب برنامه‌های توسعه‌ای
پیش‌بینی شده‌اند نیز در دور جدید گزارش‌دهی مد نظر قرار
گرفته است.

نقطه نظرات و پیشنهادات

- رویکرد ساختاری الگوی ارائه شده اطلاعات شفاف‌تری را
نسبت به دوره قبل در مورد هدف راهبردی ۵ کنوانسیون ارائه
می‌دهد. با امعان نظر به اهمیت جذب منابع مالی برای اجرای
کنوانسیون، تجهیز منابع مالی به عنوان یکی از راهبردهای
کنوانسیون در نظر گرفته شده است.

- با توجه به اینکه دستگاه‌های متعددی در زمینه مقابله با
بیابان‌زایی سرمایه‌گذاری می‌نمایند، جمع‌آوری اطلاعات
مربوط به منابع مالی و غیر مالی مرتبط با مدیریت پایدار
سرزمین نیازمند وجود سامانه‌ای است که این اطلاعات بتواند از
دستگاه‌ها و نهادهای مختلف به صورت مستمر دریافت،
اعتبارسنجی و گزارش گردد. به‌ویژه آن‌که در دوره گزارش‌دهی
۲۰۲۱-۲۰۲۲ سرمایه‌گذاری بخش خصوصی نیز مورد نظر واقع
شده است. بر این اساس، نیاز است تا زیرساخت‌های لازم برای
دریافت آمار مربوطه در کشور توسعه یافته و یا ایجاد شود.
داده‌های به دست آمده می‌تواند به عنوان شاخصی در جهت
وضوح و دورنمای مدیریت پایدار سرزمین در کشور به کار گرفته
شده در تعیین اولویت‌ها و بهبود برنامه‌ریزی‌های ملی به کار
گرفته شود.

¹ OECD: Organization for Economic Cooperation and Development

کنگره جهانی سال ۲۰۲۱ اتحادیه بین‌المللی حفظ طبیعت، از ۱۱-۳ سپتامبر برابر با ۲۰-۱۲ شهریور سال جاری به میزبانی شهر مarseille فرانسه برگزار شد. در این کنگره که نقطه اوج یک حرکت جهانی در راستای حفاظت از طبیعت و منابع طبیعی است، تمامی کمیسیون‌های تخصصی اتحادیه جهانی حفظ طبیعت، از جمله کمیسیون بقای گونه‌ها و مناطق حفاظت‌شده و محققان، دانشمندان و فعالان محیط‌زیست از سراسر جهان شرکت داشتند تا آینده حفاظت از طبیعت و گونه‌ها را ترسیم و برای آن برنامه‌ریزی کنند. خانم سیده خمساء اسبقیان، به عنوان شرکت‌کننده و عضو اجلاس جهانی جوانان، در این رویداد جهانی حضور داشتند.

در این کنگره، تجربیات شگفت‌انگیزی از نقاط مختلف جهان در زمینه حفظ طبیعت و منابع آن به سمع و نظر شرکت‌کنندگان رسید. در این رویداد بسیار مهم دانشمندان، اساتید، دانشجویان، پژوهشگران و سیاست‌گذاران محیط‌زیست از سراسر دنیا گرد هم آمده بودند تا بگویند: یک سیاره، یک آینده ...

این کنگره با تمرکز بر ۷ محور: مدیریت سرزمین، آب شیرین، اقیانوس‌ها، تغییرات اقلیمی، حقوق و حکمرانی، سیستم‌های

فراهم شدن امکان مقایسه منابع خارجی جذب شده از کشورهای کمک‌کننده و نهادهای بین‌المللی با منابع عمومی داخلی، می‌تواند به ارتقای فعالیت‌های بین‌المللی سازمان بینجامد. با توجه به رویکرد کمی و جامع‌نگر سیستم گزارش‌دهی پیشنهادی لازم است تا از هم اکنون منابع لازم برای تدوین گزارش کشوری مد نظر قرار گرفته و نقشه راه تدوین گزارش ترسیم شود. بدیهی است حجم اطلاعات مورد نیاز و تنوع دست‌اندرکاران و نیز وسعت زیاد کار، جمع‌آوری اطلاعات دقیق در یک دوره زمانی کوتاه از زمان اعلام رسمی کنوانسیون را مشکل می‌نماید.

فعال‌سازی دبیرخانه ملی کنوانسیون و تشکیل کارگروه‌های تخصصی ذیل آن از جمله موارد ضروری برای اطلاع‌رسانی و مشارکت بخش‌های مختلف در جهت تدوین گزارش می‌باشد. راه‌اندازی وبسایت کنوانسیون تحت پورتال سازمان به گونه‌ای که دستگاه‌های همکار و تمامی گروه‌های علاقمند نیز بتوانند ارتباط برقرار نمایند، می‌تواند به جامعیت و کامل و کم نقص بودن گزارش کمک نموده، زمینه جلب اعتبارات بین‌المللی در آینده را فراهم نماید.

کنگره جهانی اتحادیه بین‌المللی حفظ طبیعت، فرصتی

برای گرد همایی بهترین‌های محیط‌زیست جهان

سیده خمساء اسبقیان

² IUCN: International Union for Conservation of Nature

³ One Nature, One Future...

۱. گزارش و مهندس شمس کذا از دانشگاه تربیت مدرس، عضو هیئت مدیره

چاپ و شرکت‌کننده کنگره جهانی حفظ طبیعت ۲۱، ۲

Khamsa.asb.n@gmail.com

اقتصادی و مالی و توسعه دانش، یادگیری، نوآوری و فناوری برگزار شد.

اهداف این کنگره بر مدیریت پایدار سرزمین، یافتن راه‌حل‌ها از طبیعت، حفظ تنوع زیستی و احیای اکوسیستم‌های طبیعی در ایام پساکرونا متمرکز بود. شرکت کنندگان در این رویداد بزرگ معتقد بودند، حفاظت از طبیعت، دستور کاری بلندمدت است و روند انقراض گونه‌ها همچنان در وضعیت هشداردهنده‌ای قرار دارد. هدف محور اول، معکوس نمودن روند فعلی، جلوگیری از تکرار خطاهای گذشته و رفع خلاءهای سیاستی اساسی برای توقف نابودی اشکال مختلف زندگی و استفاده از ابزارها، مشوق‌ها و بودجه‌ها به منظور ایجاد یک هارمونی، بین اکولوژی و اراضی بود.

رودخانه‌ها، نهرها، تالاب‌ها، حوضچه‌ها و دریاچه‌ها، تنها ۳ درصد از کل منابع آب موجود در زمین را تشکیل می‌دهند. از آنجایی که آب جزء لاینفک بقای اشکال زندگی روی زمین است، افزایش جمعیت، تلاش برای مدیریت تأثیرات تغییرات اقلیمی و مدیریت عادلانه آب شیرین در دسترس را با چالش‌های جدی روبه‌رو کرده است. از مهمترین طرح‌های محور دوم، می‌توان به تهیه اطلس جهانی آب شیرین با استفاده از اطلاعات ژنتیکی گونه‌ها، برای مقابله با انقراض آن‌ها، مدیریت مشارکتی آب برای نیل به آینده امن و پایدار و تهیه فهرست قرمز برای الویت‌بندی گونه‌های در معرض انقراض به عنوان یک فرآیند چندبخشی اشاره نمود.

اقیانوس‌های سالم، منبع تغذیه و تأمین کننده امنیت غذایی و کلید یک رژیم اقلیمی تثبیت شده هستند که برای تامین معیشت

بخشی از جمعیت انسانی لازم می‌باشند. محدود کردن فعالیت‌های مضر انسان، مانند صید بی‌رویه و آلودگی، به ایجاد تاب‌آوری در اکوسیستم‌های دریایی و جوامع وابسته به آن کمک می‌کند. چگونه می‌توان آلودگی‌ها به ویژه پلاستیک و مواد شیمیایی را برطرف کرد و با بهبود برنامه‌ریزی فضایی دریایی، پایداری تنوع زندگی دریایی را بهبود بخشید؟!

تسریع در کاهش اثرات تغییرات اقلیمی و ایجاد سازگاری با آن، چهارمین محور مباحث کنگره بود. هدف از طرح این محور ارتقای میزان آگاهی عموم مردم در مورد تغییرات اقلیمی و ارتقای توان سازگاری با این پدیده بود که نقش علوم انسانی و آموزش در این حوزه، بسیار پررنگ است.

محور پنجم مباحث کنگره، متمرکز بر حمایت از حقوق و تضمین حکمرانی مؤثرتر و عادلانه‌تر بود. طبیعی است که توانایی جامعه در حفظ طبیعت به حکمرانی مؤثر بستگی دارد و تمامی ابعاد آن را دربر می‌گیرد. توانمندسازی از طریق حفظ حقوق، افزایش ظرفیت و بهبود پاسخگویی، تأثیر مثبت قابل توجهی بر هر گونه تلاش توسعه‌ای و خودحکمرانی جوامع، از طریق مدیریت مؤثرتر و مبتکرانه زیستگاه‌های مشترک و اجرای قوانین محیط‌زیستی خواهد داشت که یکی از مزایای اصلی اکوسیستم‌های سالم و متنوع برای تحقق عدالت اجتماعی و حقوق بشر است.

محور ششم، بر استفاده از سیستم‌های اقتصادی و مالی برای نیل به پایداری، تأکید داشت. ساختار سیستم‌های اقتصادی برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار، باید از معیشت انسان و توسعه اقتصادی پشتیبانی کند. در عین حفظ طبیعت و توجه به تأثیرات

جنگل‌های مانگرو

ساغر داراب زند

جنگل‌های مانگرو معمولاً در نواحی ساحلی و رودخانه‌ای گرمسیری و نیمه گرمسیری کره زمین پراکنش داشته که بالاترین درصد آن‌ها در نواحی بین عرض جغرافیایی ۵ درجه شمالی و ۵ درجه جنوبی یافت می‌شوند. بر اساس داده‌های ارائه شده توسط دیدبان جهانی مانگرو، این جنگل‌ها عمدتاً در مساحتی بالغ بر ۱۳۶۷۱۴ کیلومتر مربع و در ۱۵ کشور مختلف جهان پراکنده شده‌اند. این سامانه‌های تالابی جنگلی منحصربه‌فرد در نوار جذر و مدی واقع و با آبگرفتگی‌های منظم همراه با طیفی از شوری‌های مختلف سازگار شده‌اند. جنگل‌های مانگرو دارای بیش از ۵۰ گونه متعلق به ۱۶ خانواده بوده، که عمدتاً در رویشگاه‌های مانگرو یافت گسترش یافته‌اند.

جنگل‌های مانگرو طیف وسیعی از محصولات و خدمات اکوسیستمی را ارائه کرده و سهم به‌سزایی در تامین معاش، رفاه و امنیت جوامع ساحلی ایفا می‌نمایند. به علاوه، به عنوان اکوسیستمی مهم در بخش توسعه ملی و جهانی و اهداف زیست‌محیطی نظیر دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار و توافق‌نامه پاریس مطرح می‌باشند. ۹۲ درصد از ۱۲۸ کشور دارنده این اکوسیستم منحصربه‌فرد در حداقل یک معاهده

تغییر اقلیم، چگونه می‌توان رشد و توسعه اقتصادی را از تأثیرات رو به وخامت فعلی آن بر اکوسیستم‌هایی که حیات را حفظ کرده و زمینه‌ساز اقتصاد ما هستند، جدا کرد؟! برای تغییر شیوه‌های فعلی اقتصاد چه باید کرد؟

در اینجا لازم به ذکر است که نکته‌ی قابل توجه در تمامی محورها، استفاده از ظرفیت افراد بومی هر منطقه در پیشبرد این اهداف بود که یک بحث بسیار کلیدی است.

و نهایتاً محور هفتم، به اهمیت توسعه دانش، یادگیری، نوآوری و فناوری را یادآوری می‌پردازد. اینک همه‌ی دنیا پذیرفته است که تغییرات مستمر محیط‌زیستی، از جمله، تغییر اقلیم و از بین رفتن اکوسیستم‌ها و گونه‌ها، مستلزم نوآوری‌هایی است که به شرایط متغیر پاسخ دهند. توانایی به کارگیری دانش جدید و موجود به صورت خلاقانه برای تقویت تاب‌آوری طبیعت و مردم و تضمین آینده‌ای پایدار با دید استراتژیک از اهم مباحث مطرح شده در پل‌های تخصصی منطبق با این محور کنگره بود. کنگره‌ی جهانی اتحادیه حفظ طبیعت، امسال هم با کوله‌باری از تجربه و ایده برای کشورهای حاضر در این کنگره به اتمام رسید و امید است سازمان حفاظت از محیط‌زیست ما که در انتظار تعیین سکان‌دار جدیدش هست؛ در آینده، نیم نگاهی به چنین گردهمایی‌های بزرگ و تصمیم‌ساز در مقیاس جهانی داشته باشد؛ چراکه بدون شک، مسئله محیط‌زیست یک مسئله جهانی است.

World leaders will set new goals for #biodiversity later this year.

If you think your #future has nothing to do with #nature, #Think again!

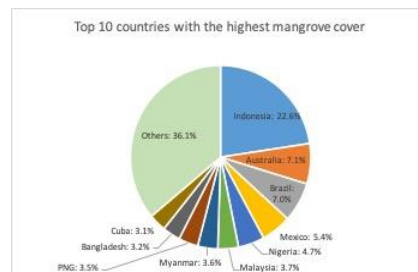
¹ The Global Mangrove Watch

بین‌المللی مرتبط با احیاء، تنوع زیستی و تغییرات اقلیمی، به این گونه مهم به طور ویژه اشاره کرده‌اند.

علی‌رغم فواید متعدد جنگل‌های مانگرو، آن‌ها جزو در معرض خطرترین و آسیب‌پذیرترین اکوسیستم‌ها در سراسر جهان به شمار می‌روند. فرایند نادیده گرفتن و بی‌توجهی به فواید اکولوژیکی و اقتصادی - اجتماعی این اکوسیستم‌ها غالباً منجر به تغییر کاربری‌های نامطلوب، بهره‌برداری مفرط و تخریب آن‌ها می‌گردد. همچنین، اثرات تغییرات اقلیمی نیز آسیب‌های ناشی از دخالت انسان را در اکوسیستم‌های مانگرو تشدید می‌نماید.

وسعت و پراکنش جنگل‌های مانگرو

گونه مانگرو از جمله گونه‌های گرمسیری است که عمدتاً در خطوط ساحلی و مصب‌های رودخانه‌ها یافت می‌شوند. با وجود پراکنش گسترده جنگل‌های مانگرو در ۱۲۸ کشور با اقلیم گرمسیری و نیمه‌گرمسیری، این جنگل‌ها در واقع در مقیاس جهانی پدیده‌ای نادر بوده و کم‌تر از ۱ درصد از تمام جنگل‌های گرمسیری جهان را شامل می‌شوند.

بر اساس آمار جهانی ارائه شده توسط دیده‌بان جهانی مانگرو در زمینه پراکنش این گونه، وسعت این جنگل‌ها در سطح جهان و

در سال ۲۰۱۶ میلادی برابر با ۱۳۵۸۸۲ کیلومتر مربع بوده است. گسترده‌ترین اکوسیستم این گونه در آسیا بوده و پس از آن در آمریکای شمالی و مرکزی و آفریقا یافت می‌شوند. در همین ارتباط، پنج کشور جهان در مجموع ۴۲ درصد کل جنگل‌های مانگرو را در خود جای داده‌اند، و ۶۴ درصد کل نواحی تحت پوشش این گونه تنها در ۱۰ کشور وجود دارد.

علی‌رغم اهمیت ارزشمند خدمات اکوسیستمی ارائه شده توسط جنگل‌های مانگرو (یعنی الوار و سایر محصولات جنگلی غیرچوبی، ترسیب کربن، حفظ تنوع زیستی، کاهش بلایای ساحلی و غیره)، فرایند تخریب و تغییر کاربری آن‌ها به مواردی از قبیل کشاورزی، آبی‌پروری، توسعه شهری و زیرساخت‌ها همچنان ادامه دارد. در حال حاضر، ۲۰ درصد از کل مساحت گونه‌های مانگرو، یا به عبارتی ۳/۶ میلیون هکتار در فواصل سال‌های ۱۹۸۰ لغایت ۲۰۰۵ از بین رفته‌است. جدیدترین آمار ارائه شده توسط دیدبان جهانی مانگرو حکایت از نابودی ۶۰۵۷ کیلومتر مربع از جنگل‌های مانگرو در فواصل سال‌های ۱۹۹۶ و ۲۰۱۶ میلادی دارد. همچنین براساس تخمین دیده‌بان مزبور میزان ۶۲ درصد از این گونه در سطح جهان در بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶ میلادی به دلیل تغییر کاربری زمین نظیر تبدیل به کاربری‌های کشاورزی و آبی‌پروری نابود شده است. بالغ بر ۸۰ درصد تخریب جنگل‌های مانگرو ناشی از دخالت انسان نیز در جنوب شرق آسیا رخ داده‌است. البته میزان خالص تخریب این جنگل‌ها در سال‌های اخیر روند کاهشی داشته که

¹ , Indonesia, Australia, Brazil, Mexico and Nigeria

به علاوه، جنگل‌های مانگرو با به دام انداختن رسوبات و دارا بودن توانایی جذب مواد مغذی یا فلزات سنگین توسط درختان، و یا آمیختن این مواد با همان رسوبات گرفتار شده، به عنوان سامانه‌های عالی تصفیه آب ایفای نقش می‌نمایند. این مهم موجب افزایش کیفیت آب شده و از زیستگاه‌های مجاور خود نظیر صخره‌های مرجانی در برابر لای گرفتگی محافظت کرده و همزمان، با تثبیت خاک و حفاظت از آن در برابر طوفان‌ها، نوار ساحلی را نیز در برابر فرسایش ایمن می‌کند.

جنگل‌های مانگرو سهم بالایی در حفاظت از نوار ساحلی در برابر باد، امواج و بارندگی نمک آب دریا دارند؛ به عنوان مثال، در سونامی فاجعه‌بار اقیانوس هند در سال ۲۰۰۴ میلادی، وقوع طوفان بزرگ هایان در اقیانوس آرام، و جریان‌های تندباد مرتبط با طوفان‌های اقیانوس اطلس عملکرد حفاظتی این جنگل‌ها کاملاً قابل مشاهده بود. جنگل‌های مانگرو انرژی امواج سونامی و جریان‌های تندباد را تعدیل نموده، تخریب زیرساخت‌های ساحلی را کاهش داده و موجب نجات جان افراد می‌شوند.

این جنگل‌ها از لحاظ ارزش اقتصادی بسیار حائز اهمیت هستند. ارزش کل اقتصادی زیستگاه‌های مانگرو در هر سال، به ازای هر هکتار بین ۲۷۷۲ تا ۸۰۳۳۴ دلار متغیر می‌باشد. این جنگل‌ها منبعی حیاتی و مهم برای جوامع انسانی ساکن در سواحل به شمار می‌روند، چرا که برای آن‌ها ماهیان، جانوران نرم‌تن و

یقیناً ناشی از ارتقای آگاهی در خصوص ارزش این اکوسیستم‌های منحصربفرد می‌باشد.

خدمات اکوسیستمی مانگرو

جنگل‌های مانگرو خدمات اکوسیستمی مورد نیاز جوامع انسانی که در اطراف یا داخل آن می‌زیند، فراهم می‌نماید. علاوه بر میوه گونه مانگرو، گونه‌های زیادی از ماهی‌ها و بی‌مهرگان وجود دارند که در داخل جنگل‌های مانگرو زندگی کرده و یا در هنگام جریان مد به آن دسترسی می‌یابند و منبع مهمی از پروتئین برای انسان و حیات وحش به شمار می‌روند. همچنین بسیاری از گونه‌های مانگرو به دلیل دارا بودن چوب مقاوم در برابر حشرات و پوسیدگی برداشت شده که در ساختمان‌سازی و صنایع دستی کاربرد فراوانی دارند؛ به علاوه از چوب درختان مانگرو نیز برای تولید هیزم و زغال استفاده می‌شود.

درختان مانگرو نقش مهمی در کاهش اثرات تغییرات اقلیمی و سازگاری با آن ایفا می‌نمایند. بالا بودن میزان بهره‌وری اولیه این درختان منجر به حذف مقادیر زیادی از دی‌اکسید کربن جو زمین می‌شود. بخش اعظمی از این کربن (حدود ۹۰ درصد) در داخل خاک جنگل‌های مانگرو و در شرایط ماندابی و بی‌هوایی ذخیره شده و سبب کاهش تنفس میکروبی خواهد شد. با رها کردن جنگل‌های مانگرو و جلوگیری از ایجاد هر گونه آشفستگی در آن در دراز مدت حوضچه‌های کربن ایجاد خواهد شد. رشد ریشه‌های زیرزمینی این گونه نیز مکانیزم مهمی است که ارتفاع کف جنگل‌های حرا را نسبت به افزایش سطح آب دریاها حفظ کرده و بدین ترتیب نواحی ساحلی را با فرایند تغییرات اقلیمی سازگار می‌نماید.

سخت‌پوست را به منظور تجارت و تغذیه، و همچنین مواردی از قبیل سوخت، هیزم، عسل، دارو و علوفه را تامین می‌کنند. در بررسی ارزش انواع خدمات اکوسیستم محو‌راین جنگل‌ها، سه مورد ذیل رتبه‌های بالایی را کسب کردند.

- ارزش اقتصادی جنگل‌داری،

- پرورش ماهی

- گردشگری

مدیریت جنگل‌های مانگرو

جنگل‌های مانگرو را می‌توان برای دستیابی به ترکیبی از اهداف گوناگون مدیریت نمود. خدمات و محصولات کلیدی که توسط جنگل‌های مانگرو ارائه می‌شوند، عبارتند از: محصولات چوبی، الوار، ذغال چوب، چوب سوخت و.....، محصولات غیرچوبی (میوه‌های مختلف، صنعت ماهیگیری، پرورش میگو،.....) و همچنین حفاظت اراضی ساحلی، و اکوتوریسم.

این جنگل‌ها به عنوان یکی از پربازده‌ترین اکوسیستم‌ها در جهان محسوب شده و در عین حال سهم به‌سزایی در کاهش اثرات تغییرات اقلیم و سازگاری با آن و همچنین افزایش تاب‌آوری در برابر آن را دارند با این وجود، متأسفانه شاهد تداوم روند تخریب و نابودی جنگل‌های مانگرو هستیم. بخشی از این مشکل به عدم

توجه به جنبه‌های اجتماعی مدیریت این جنگل‌ها نظیر حکمرانی، مالکیت و آمایش سرزمین برمی‌گردد. در بسیاری از کشورها، وجود ابهاماتی چند و عدم شفافیت‌هایی در حوزه قضایی و همچنین تعهدات در زمینه منابع جنگل‌های مانگرو فی‌مابین وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های مرتبط (به عنوان مثال، بخش جنگل، شیلات و محیط زیست)، موجب می‌شود تا مسائل جنگل‌های مانگرو به حاشیه مدیریت منابع طبیعی کشیده شود.

لحاظ نمودن اصول مدیریت پایدار جنگل‌های مانگرو در طرح‌های یکپارچه نواحی ساحلی بسیار حائز اهمیت است. هدف اصلی راهبرد مدیریت پایدار جنگل‌های مانگرو، حفظ سلامت و بهداشت اکوسیستم‌های مانگرو و کاهش میزان تخریب آن‌هاست. جلوگیری از نابودی و تخریب جنگل‌های مانگرو از طریق پیاده نمودن عملیات احیایی و نیز مدیریت پایدار موجب دستیابی به فواید زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی بزرگی از طریق ترسیب کربن و جلوگیری از انتشار گازهای گلخانه‌ای، افزودن گونه‌های دریایی مناسب برای فعالیت‌های شیلاتی آب‌های مانگرو، و محافظت از صدها هزار نفر از مردم در رویارویی با بلایای ساحلی می‌گردد. در اکثر موارد، این فواید بسیار باارزش‌تر از سودهای کوتاه مدت حاصل از کشاورزی یا توسعه زیرساخت‌هایی است که به تعداد کمی از مردم تعلق می‌گیرد.

یکی دیگر از کلیدهای موفقیت در امر حفاظت و مدیریت جنگل‌های مانگرو، مشارکت جوامع محلی در اجرای فعالیت‌های احیایی و حفاظتی از جنگل‌های مانگرو و همچنین

بهره‌برداری پایدار آن‌ها از منابع این جنگل‌ها است. به علاوه، لازم است از تشکیل و سازماندهی انجمن‌های محلی، تقویت ظرفیت‌های اجرایی آنان، پایش و گزارش‌دهی فعالیت‌های مربوط به مدیریت جنگل‌های مانگرو و همچنین تشکیل و حفظ ساختارهای سازمانی برای مدیریت منابع طبیعی حمایت شود.

اهم موارد شرح خدمات ارزیابی نهایی پروژه احیای اراضی جنگلی و تخریب‌یافته

محسن عبدالحسینی

پایش نهایی پروژه یکی از الزامات تسهیلات محیط زیست جهانی (جف) و فائو در همه پروژه‌های مرتبط است که مدتی^۲ پیش از پایان پروژه به منظور پاسخگویی و ایجاد شفافیت و همچنین به اشتراک‌گذاری درس‌آموخته‌ها برنامه‌ریزی و به انجام می‌رسد.

ارزیابی میان‌دوره پروژه احیای اراضی جنگلی و تخریب‌یافته در آوریل سال ۲۰۱۶ توسط آقای جوزف بلامی مشاور کانادایی ارزیابی پروژه انجام گردید که یکی از نتایج آن، تمدید پروژه به مدت ۲ سال بوده است. براساس گزارش میان‌دوره، مهم‌ترین علت برای پیشنهاد تمدید تخصیص ۳۵ درصدی اعتبارات سهم جف در برابر تخصیص ۱۴۴ درصدی اعتبارات سهم دولت ایران بوده است.

اهداف ارزیابی نهایی عبارتند از:

الف- بررسی میزان موفقیت پروژه در محقق نمودن اهداف و خروجی‌های مورد نظر و نیز تعیین تاثیرات احتمالی آن به ویژه در زمینه پایداری محیط زیست در اثر تغییرات ایجاد شده به وسیله اقدامات پروژه؛

ب- بررسی عملکرد پروژه در زمینه فعالیت‌ها و خروجی‌های برنامه‌ریزی شده و نتایج واقعی کسب‌شده؛

ج- مستندسازی درس‌آموخته‌ها که می‌تواند به طراحی و اجرای پروژه‌های آتی فائو و جف در زمینه مدیریت پایدار سرزمین و جنگل‌ها کمک نماید.

۱ پرسش‌های ارزیابی

یکی از سوالات بنیادین ارزیابی، ارتباط پروژه با سیاست‌ها و اولویت‌های جف، دولت جمهوری اسلامی ایران، فائو و سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری می‌باشد. به علاوه، این ارزیابی میزان اثربخشی، کارایی، پایداری، عوامل موثر بر روی عملکرد دستاوردهای اجتماعی و زیست محیطی، نقش زنان و مردان در اقدامات پروژه، تامین منابع مالی توسط شرکای پروژه و سهم آن‌ها، روش‌های اجرایی و میزان دستیابی و پیشرفت به سمت تاثیرات (نتایج مورد نظر در درازمدت) و چگونگی مدیریت دانش مورد بررسی قرار می‌گیرد. جزئیات پرسش‌های این ارزیابی برابر با موارد ذیل می‌باشد:

۱) ارتباط

آیا نتایج این پروژه با استراتژی‌های برنامه تسهیلات جهانی محیط زیست (در مورد تخریب سرزمین و تنوع‌زیستی)،

² GEF: Globla Environment Facility

^۱ سند گرو طرح و پروژه‌ها بین‌المللی دفتر اروپاییان

اولویت‌های جمهوری اسلامی ایران و چارچوب برنامه‌ریزی
کشوری فائو مطابقت دارد؟

آیا تیم ارزیابی پایانی با نتایج ارزیابی میان دوره پروژه موافق
است؟ چه توصیه‌ها و درس آموخته‌هایی برای پیش‌بینی یا
کاهش تاخیر طولانی از مفهوم‌سازی و تدوین پروژه تا شروع
اجرای آن به دست آمده است؟

آیا از زمان ارزیابی میان دوره، در پروژه تغییری ایجاد شده است،
مانند سیاست‌های ملی جدید، برنامه‌ها یا طرح‌هایی که بر ارتباط
اهداف پروژه با لواویت‌های ملی و اولویت‌های جف و فائو تأثیر
بگذارد؟

اثربخشی

تا چه میزان هدف پروژه مبنی بر کاهش تخریب سرزمین و
جنگل با سرمایه‌گذاری در مدیریت پایدار سرزمین و جنگل در
دو استان هدف و توسعه ظرفیت ملی و محلی برای حمایت از
اجرای گسترده این فنون در سراسر ایران محقق شده است؟

۱. آیا پروژه از طریق تحقق خروجی‌های مربوطه به سمت
دستیابی به دستاورد ۱ حرکت کرده است؟ آیا نتایج خروجی
واقعاً بر تقویت ظرفیت جوامع محلی در روستاهای منتخب و
نهادهای استانی و محلی برای برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی
ابتکارات مشارکتی و یکپارچه (مدیریت پایدار سرزمین و
جنگل) تأثیر داشته است؟ علت اثرگذاری و یا عدم اثرگذاری
چه بوده است؟

۲. به عنوان نتیجه پروژه، الف) آیا وضعیت جنگل‌ها و مراتع
بهبود یافته است؟ ب) آیا شدت فرسایش بادی کاهش یافته

است؟ ج) آیا منابع طبیعی در ۷۵۰۰۰ هکتار زمین مورد نظر به
صورت پایدار مدیریت شده است؟

۳. آیا پروژه از طریق تحقق خروجی‌های مرتبط به سمت
دستیابی به دستاورد ۳ گام برداشته است؟ در نتیجه نتایج این
خروجی، آیا می‌توان به طور موثق نتیجه گرفت که پروژه ظرفیت
ملی و محلی برای یکپارچه‌سازی مدیریت پایدار سرزمین و

جنگل را در سطوح و نهادهای مختلف افزایش داده است؟

۴. آیا پروژه به طور موثر مورد پایش و ارزشیابی قرار گرفته است
و درس آموخته‌ها و بهترین شیوه‌ها به طور گسترده منتشر شده
است؟ (با توجه به تکرار آن‌ها در سایر مناطق). آیا پروژه نتایج
ناخواسته مثبت یا منفی به همراه داشته است؟ چه توصیه‌ای

می‌توان برای کمک به پروژه در دستیابی به اهداف و نتایجی که
هنوز مورد انتظار است، داشت؟

۳) کارایی

فعالیت‌های پروژه، ترتیبات نهادی (اجرای ملی)،
مشارکت‌های در حال اجرا و منابع موجود چگونه در دستیابی به
نتایج و اهداف پروژه موثر بوده یا مانع آن‌ها شده است؟

تا چه اندازه شریک اجرای پروژه (سازمان جنگل‌ها، مراتع و
آبخیزداری) نقش و مسئولیت‌های خود را در رابطه با مدیریت
و اداره پروژه انجام داده است؟

آیا پروژه کارآمد (با کارایی) و به طور مقرون به صرفه اجرا شده
است و مدیریت آن قادر بوده است تا با سازگاری با شرایط متغیر،
کارایی اجرای پروژه را بهبود بخشد؟ خطرات تا چه حد شناسایی
و مدیریت شده‌اند؟

¹ SLFM: Sustainable Land and Forest Management

۴) پایداری

آیا تیم ارزیابی پایانی با نتایج ارزیابی میان دوره در رابطه با پایداری پروژه که در میان مدت اندازه‌گیری شده است، موافق است؟ از آن زمان تا کنون، احتمال پایداری چگونه تغییر کرده است؟

این ارزیابی دلایلی را که منجر به افزایش یا کاهش این احتمال می‌شود، شامل خطرات کلیدی که ممکن است بر پایداری تأثیر بگذارد، تجزیه و تحلیل می‌کند.

۵) عوامل موثر بر عملکرد

پایش و ارزشیابی

آیا برنامه پایش و ارزشیابی، به صورت عملی، ساختارمند و کافی برای در نظر گرفتن همه جنبه‌های چهار جزء پروژه بوده است؟

آیا سیستم پایش و ارزیابی مطابق با برنامه پایش و ارزشیابی عمل می‌کرده است؟ آیا اطلاعات به روش سیستماتیک و با استفاده از روش‌های مناسب جمع‌آوری شده است؟

آیا اطلاعات این سیستم به طور مناسب برای تصمیم‌گیری به موقع و تقویت یادگیری در حین اجرای پروژه استفاده شده است؟ دلیل استفاده و عدم استفاده چه بوده است؟

مشارکت دست‌اندرکاران

آیا پروژه دارای استراتژی مشارکت دست‌اندرکاران بود؟ چقدر پروژه به طور موثر و مستمر توانسته است دست‌اندرکاران مربوطه پروژه را درگیر کند؟

آیا دست‌اندرکاران دیگری مانند جامعه مدنی، اقلیت‌ها یا بخش خصوصی در طراحی یا اجرای پروژه مشارکت داشتند؟ آیا فرآیند ارزیابی، پیشنهادی برای افزایش تعامل با هر یک از این دست‌اندرکاران دارد؟

حفاظت محیط زیستی و اجتماعی

در طراحی و اجرای پروژه تا چه حد به دغدغه‌های محیط زیستی و اجتماعی توجه شده است؟

جنسیت

در طراحی و اجرای پروژه تا چه حد ملاحظات جنسیتی مورد توجه قرار گرفته است؟ آیا این پروژه به گونه‌ای اجرا شده است که مشارکت و مزایای عادلانه جنسیتی را تضمین کند؟ تامین مالی مشترک

با توجه به مشکلات انتقال وجوه تسهیلات محیط زیست جهانی به ایران در سالهای ۲۰۱۴-۲۰۱۱، دولت جمهوری اسلامی ایران مجبور شد مشارکت خود را در این پروژه به ۱۴۴ درصد افزایش دهد (طبق بازنگری میان مدت). این مهم چگونه بر نتایج پروژه تأثیر گذاشت؟

این وضعیت پس از این سال‌ها، چه در مورد کمک‌های غیر نقدی و چه در مورد کمک‌های نقدی دولت چگونه تغییر کرده است؟ چه رابطه‌ای بین برخی از موقعیت‌های پروژه که توسط دولت تأمین مالی می‌شود و پایداری پیش‌بینی شده پروژه وجود دارد؟ پیشرفت در جهت تأثیرگذاری

تا چه اندازه می‌توان پیشرفت در جهت اثرات بلند مدت را به پروژه نسبت داد؟ به عنوان مثال، به عنوان نتیجه پروژه، آیا شواهدی وجود دارد که نشان دهد:

(الف) برخی از تهدیدهای موجود برای منابع سرزمین و جنگل حذف شده‌اند،

(ب) تنوع زیستی افزایش یافته است،

(ج) ظرفیت جنگل‌ها و اراضی تخریب شده برای اطمینان از معیشت پایدار تجدید شده است، و

(د) با بیابان‌زایی مبارزه شده است؟

آیا تغییری در چارچوب سیاست / قانون / مقررات، به ویژه به عنوان نتیجه کار پروژه در جهت دستاورد ۳ ایجاد شده است؟

آیا موانع یا خطرات دیگری وجود دارد که ممکن است مانع پیشرفت آینده پروژه در جهت تأثیر بلند مدت شود؟

مدیریت دانش

ارتباط اهداف، پیشرفت، نتایج و پیام‌های کلیدی پروژه، همراه با هرگونه درس آموخته‌های ساختارمند و به اشتراک‌گذاری تجربه بین شرکای پروژه و گروه‌های علاقمند چقدر موثر بوده است؟

محصولات و فعالیت‌های ارتباطی تا چه اندازه از پایداری و افزایش نتایج پروژه پشتیبانی می‌کنند؟

ارزیابی نهایی مقید به نورم‌ها، استانداردها و دستورالعمل‌های دفتر ارزیابی سازمان ملل و دفتر ارزیابی فائو می‌باشد. طی فرایند ارزیابی، یک فرایند شفاف و مشورتی با دست‌اندرکاران داخلی و خارجی آن در پیش گرفته می‌شود.

به منظور ارزیابی نهایی، مشاوران، اسناد اولیه پروژه، گزارشات پیشرفت را مورد استفاده قرار داده، با روش‌های دارای کیفیت مطلوب، اقدام به جمع‌آوری داده‌های مربوطه، مصاحبه با دست‌اندرکاران و ذی‌نفعان کلیدی در جامعه محلی در خراسان جنوبی و کرمان می‌نمایند. به علاوه، پرسش‌های ارزیابی در زمینه ارتباط پروژه با اولویت‌ها، دستاوردهای اجتماعی و زیست‌محیطی و میزان مشارکت مالی شرکای آن ابتدا از طریق مطالعه اسنادی انجام می‌گردد.

گام‌های ارزیابی: از نکات مهم این پایش آن است که با توجه به پاندمی کووید ۱۹ چگونه بازدیدهای میدانی انجام نخواهد شد و مصاحبه‌ها به صورت مجازی یا از طریق تلفن اسکایپ روم و سایر نرم‌افزارها با تیم مدیریت پروژه و کمیته راهبری آن در تهران شامل دست‌اندرکاران کلیدی در سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و ادارات کل منابع طبیعی خراسان جنوبی و کرمان به انجام می‌رسد. گام‌های این ارزیابی شامل بر موارد زیر است:

الف- گام‌های مقدماتی:

- مرور و بررسی کیفیت اسناد طراحی پروژه
- مرور و تایید گزارش‌های پیشرفت پروژه
- مرور گزارش پایش میان ترم
- تهیه گزارش آغازین شامل شناسایی شرکای پروژه، اصلاح و پایش پرسش‌های ارزیابی و روش‌های جمع‌آوری داده

ب- مطالعه اسناد پروژه: شامل گزارش‌های پیشرفت، گزارش ارزیابی میان دوره، صورت جلسات و ...

ج- جمع‌آوری داده‌های لازم از طریق مصاحبه با دست‌اندرکاران در سطح ملی، استانی و جامعه محلی

تیم ارزیابی شامل یک مشاور بین‌المللی به عنوان رهبر تیم و یک مشاور ملی است.

گزارش اولیه مشاوران به دفتر ارزیابی و پروژه فائوارایه و متعاقبا توسط آن دفتر جهت اظهارنظر به دست‌اندرکاران ملی و بین‌المللی آن از جمله سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور ارسال می‌گردد.

خروجی‌های ارزیابی: خروجی‌های این ارزیابی در قالب چهار گزارش آغازین، گزارش جمع‌آوری داده‌های پروژه، گزارش پیش‌نویس اول و گزارش نهایی ارایه خواهد شد.

جهان بدون تخریب‌سرزمین، جنگل‌ها و احیای

چشم‌اندازها

ساغر داراب زند

به منظور جلوگیری از تخریب، کاهش تخریب و احیای اراضی تخریب یافته، ابتکار جهان بدون تخریب سرزمین در رویکرد احیاء چشم‌انداز جنگل‌ها لحاظ گردیده است. این رویکرد به عنوان یک فرآیند بلندمدت جهت بازیابی عملکرد زیست محیطی و افزایش رفاه بشر در سراسر مناطق جنگلی

تخریب‌یافته از طریق تداخل و همپوشانی ارزش‌ها و فعالیت‌های اکولوژیکی، اجتماعی و اقتصادی تعریف شده است.

دستیابی به اهداف احیای جنگل و چشم‌اندازها در جهان نظیر احیای ۱۵۰ میلیون هکتار از اراضی تخریب شده تا سال ۲۰۲۰ تحت چالش بن و همچنین احیای ۲۰۰ میلیون هکتار دیگر تا سال ۲۰۳۰ براساس بیانیه نیویورک در زمینه جنگل‌ها و نیز دستیابی به جهانی بدون تخریب سرزمین تا سال ۲۰۳۰ به عنوان یکی از اهداف مهم آرمان‌های توسعه پایدار، به نظر آرزوی دست‌نیافتنی است. به‌منظور دستیابی به این اهداف، مشارکت گسترده و همه‌جانبه سرمایه‌گذاران و ذی‌نفعان احیای چشم‌انداز جنگل، به همراه تجهیز منابع مالی در حدود ۳۵ میلیارد دلار (برای برآورده نمودن هدف چالش بن و صرفا جهت دست‌یافتن به جهانی بدون تخریب سرزمین بیش از ۳۰۰ میلیارد دلار در سال مورد نیاز می‌باشد) لازم و ضروری است. سیاست‌گذاران به دلیل توانایی در ایجاد محیطی مناسب و نیز تقویت آن برای سرمایه‌گذاری نقش مهمی در تجهیز و تخصیص منابع مالی به مداخله‌گران و دست‌اندرکاران احیای چشم‌انداز جنگل‌ها دارند.

جنگل‌ها که حدود ۳۰ درصد از سطح زمین را فرا گرفته‌اند، منابع عظیم و متفاوتی از کالاهای و خدمات مانند الوار، غذا، سوخت، خوراک دام، محصولات غیرچوبی و پناه‌گاه را ارائه می‌نمایند. به علاوه، به درآمدزایی حدود ۱٫۶ میلیارد نفر به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه که بخش اعظمی از مردم آن جهت تأمین نیازهای

³ Bonn Challenge

⁴ SDG :Sustainable Development Goals

¹ LDN: Land Degradation Neutrality

² FLR:forest landscape restoration

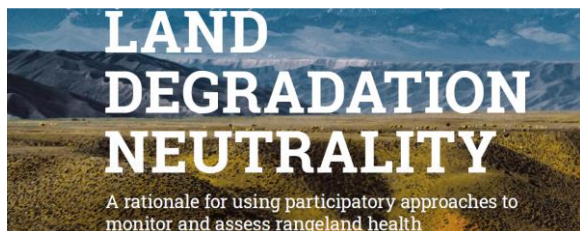
نقش چشمگیری در دستیابی به هدف ۱۵،۳ آرمان‌های توسعه پایدار دارد.

البته شایان ذکر است اکثر کشورها در برنامه هدف گذاری جهانی بدون تخریب سرزمین، اهداف مرتبط به جنگل نظیر افزایش مساحت جنگل‌ها یا افزایش بهره‌وری مناطق جنگلی و غیره را تعیین نموده‌اند.

معرفی کتاب و دستورالعمل‌های فنی

خنثی‌سازی تخریب سرزمین

حسین بدری‌پور

خنثی‌سازی تخریب سرزمین-منطق استفاده از رویکردهای مشارکتی برای پایش و ارزیابی سلامت مرتع.

در این نشریه، اهمیت مراتع در منطقه‌ای خاص از منظر اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی تشریح می‌شود. متأسفانه علی‌رغم اهمیت والای مراتع و نقش قابل توجهی که در تامین معاش و خدمات اکوسیستم دارند، در مقایسه با سایر بیوم‌ها، مراتع آن گونه که باید و شاید مورد توجه قرار نگرفته‌اند

در ادامه به طور تفصیلی به تخریب سرزمین در مراتع می‌پردازد و این که افراد مختلف چه برداشتی از تخریب دارند. این نشریه تلاش دارد درس‌آموخته‌های اصلی از ابزارها و رویکردهای

اقتصادی، بهداشتی و غذایی خود به محصولات غیرچوبی جنگل وابسته‌اند، کمک شایانی می‌نماید. با استفاده صحیح و بهینه از محصولات غیرچوبی جنگل می‌توان به حفظ منابع طبیعی، تنوع زیستی و منابع پایدار معیشتی کمک نمود، جنگل‌ها علاوه بر تامین زیستگاه‌های حیاتی برای ۸۰ درصد از انواع گونه‌های موجود در خشکی، نقش مهمی در کاهش بسیاری از بلایای طبیعی مانند بروز سیل، رانش زمین، ریزش بهمن، خشکسالی، طوفان شن و گرد و غبار ایفاء می‌نمایند. با این وجود، علی‌رغم اهمیت آن‌ها، اکوسیستم‌های جنگلی عمدتاً به دلیل تغییرات اقلیمی و اعمال مدیریت ناپایدار در چند دهه اخیر، کاهش حاصلخیزی، تولید و پوشش اراضی را تجربه نموده‌اند. در همین ارتباط، لزوم اعمال صحیح مدیریت پایدار منابع زمینی و جنگلی بیش از پیش احساس می‌گردد. به عنوان نمونه می‌توان به کاربرد رویکرد یکپارچه کاربری زمین نظیر کاشت درختان همراه با فواید چندگانه اشاره نمود. هم‌افزایی و همبستگی بی‌شماری میان مدیریت جنگل و زمین وجود داشته و اعمال رویکردهای یکپارچه، میزان کارایی را به حداکثر می‌رساند. به علاوه، اولین هدف جهانی جنگل از برنامه راهبردی سازمان ملل متحد برای جنگل‌ها تا سال ۲۰۳۰ متضمن "کاهش پوشش جنگلی در سراسر جهان از طریق اعمال مدیریت پایدار جنگل" شامل حفاظت، احیا، جنگل کاری و افزایش اقدامات برای جلوگیری از تخریب جنگل‌ها و مشارکت در اقدامات جهانی مرتبط با تغییرات اقلیمی حمایت نموده و

¹ SFM: Sustainable Forest Management

کتاب شیوه‌های تاب‌آور در برابر اقلیم – گونه‌شناسی و راهنمای
بررسی خطر اقلیمی

هدف از انتشار این کتابچه بررسی مخاطرات اقلیمی در
پروژه‌های سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی است. ریسک اقلیمی
بر اساس احتمال در معرض قرار گرفتن، مخاطرات اصلی
اقلیمی، آسیب‌پذیری‌ها و ظرفیت سازگاری سیستم‌های
کشاورزی، اجتماعی و اکولوژیکی تعیین می‌شود.

در این نشریه، مجموعه‌ای از شیوه‌های تاب‌آور در برابر اقلیم
برای کمک به طراحان پروژه و دست‌اندرکاران مرتبط ارائه شده
است تا بر اساس آن‌ها از اقدامات تاب‌آور در برابر اقلیم برای
مواجهه با مخاطرات شناسایی شده بهره‌گیرند.

راهنمای فوق، می‌تواند اولین مرجع برای راهنمایی جهت اتخاذ
شیوه‌های فنی و استراتژی‌های حکمرانی برای اطلاع از تحلیل
ریسک‌های چندگانه و مشاوره در سطح محلی باشد.

زیر بخش‌های کشاورزی و محورهای اصلی عبارتند از:
محصولات زراعی، دام، جنگل‌داری، شیلات و آبی‌پروری،
تنوع زیستی، زنجیره ارزش و حکمرانی.

پیشین را با هم جمع کند. این درس‌آموخته‌های فوق، زمینه
دستیابی به پیشرفت‌های آتی، از جمله تجربه اخیر در مورد
ارزیابی مشارکتی مرتع و گراسلند را فراهم می‌کند.

دستورالعمل ارزیابی مشارکتی مرتع و گراسلند (PRAGA) بر
اساس دستورالعمل ارزیابی تخریب سرزمین مناطق خشک فائو
و متدولوژی‌های ارزیابی مشارکتی اتحادیه بین‌المللی حفظ
طبیعت و برای ارزیابی سلامت مرتع بر اساس اهداف مدیریتی
بهره‌برداران محلی تدوین شده است. دستورالعمل فوق ترکیبی
از علم و دانش محلی است.

در واقع هدف اصلی از تنظیم دستورالعمل فوق، پشتیبانی از
هدف‌گذاری بهتر سیاست‌ها و سرمایه‌گذاری است. در واقع
هدف اصلی از تدوین دستورالعمل فوق، داده‌برداری و تحلیل
مقرون به صرفه داده‌ها، استفاده از شاخص‌های مرتبط محلی و
شناخت ماهیت چند منظوره مراتع است.

تصمیم‌گیری آگاهانه و مبتنی بر شواهد ناشی از چنین
فعالیت‌هایی است برای برنامه‌ریزی ابتکارات مربوط به
مدیریت و احیای مراتع ضروری است. PRAGA ابزاری موثر
برای حمایت از این تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد است.

برای دسترسی به این گزارش فنی به آدرس ذیل مراجعه نمایید:
www.fao.org/3/cb6131en/cb6131en.pdf

شیوه‌های تاب‌آور در برابر اقلیم

حسین بدری‌پور

² LADA: Land Degradation Assessment in Drylands

¹PRAGA: Participatory Rangeland and Grassland Assessment

برای دسترسی به این گزارش ۳۶ صفحه‌ای به آدرس ذیل مراجعه نمایید:

<http://www.fao.org/3/cb3991en/cb3991en.pdf>

کتاب فوق ترجمه یکی از گزارشات ابتکار تخریب سرزمین است که در سال ۱۳۹۶، گروه مترجمان فوق آن را ترجمه کردند. با توجه به موافقت مترجمان، انشاء‌اله به زودی فایل کتاب فوق روی سایت سازمان بارگزاری خواهد شد.

اصول و مفاهیم روش ارزیابی هزینه فایده در تحلیل اقتصادی تخریب سرزمین

حسین بدری پور

BACKGROUND DOCUMENT The Economics of Desertification, Land Degradation and Drought: Methodologies and Analysis for Decision-Making

اصول و مفاهیم روش ارزیابی هزینه فایده
در تحلیل اقتصادی تخریب سرزمین

تالیف: کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد

ترجمه:

فرهاد سرداری

وحید جعفریان آرش کرمی

راهنمای مدیریت جنگل - آب

محمد تقی ابراهیمی خوجین

در هفته جهانی آب، فائو از گزارش جدیدی که برای مدیریت یکپارچه آب و جنگل تهیه شده است، رونمایی نمود. بر اساس راهنمای جدیدی که توسط فائو، اتحادیه بین‌المللی سازمان‌های تحقیقاتی جنگل، مرکز تحقیقات مشترک کمیسیون اروپا، سازمان جنگل‌داری ایالات متحده آمریکا و شرکای آن تهیه شد، جنگل‌ها و درختان نقش مهمی در تامین تقاضای روزافزون

مقابله با بیابان‌زایی علاوه بر برنامه نیازمند منابع مالی است. نظر به این که برای تامین منابع لازم است مسئولین کشور از جمله مسئولین خزانه‌داری کشورها را توجیه و متقاعد نمود که منابع موجود چقدر ارزش دارند و در صورت عدم سرمایه‌گذاری چه هزینه‌هایی وارد می‌شود و در صورت سرمایه‌گذاری چه منافعی حاصل می‌شود، کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ابزاری به نام اقتصاد تخریب سرزمین را تدوین نمود.

ابتکار اقتصاد تخریب سرزمین از سال ۲۰۱۱ شکل گرفته و هر روز تکمیل‌تر می‌شود. برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد این ابتکار به این آدرس مراجعه نمایید:

<https://www.eld-initiative.org/>

³ IUFRO: International Union of Forest Research Organizations

⁴ Joint Research Centre of the European Commission

⁵ United States Forest Service

¹ ELD: Economics of Land Degradation

^۲ گزارشات دفتر مطالعات عمومی و آماری جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری

کشور

جهان برای آب ایفا می‌کنند و باید برای خدمات اکوسیستم مربوط به آب مدیریت شوند.

راهنمای مدیریت جنگل - آب اولین نشریه جهانی جامعی است که راهنمایی در مورد سهم جنگل‌ها در رویکردی جامع مدیریت منابع آب، از جمله مدیریت، پایش و ارزش‌گذاری جنگل‌ها برای ارائه خدمات اکوسیستم مربوط به آب، ارائه می‌دهد. حوزه‌های آبخیز جنگلی کمک قابل توجهی در تامین آب شیرین قابل دسترس جهان برای مصارف کشاورزی، صنعتی، زیست محیطی و خانگی می‌کنند، زیرا شهرهای بزرگ جهان به طور فزاینده‌ای به آب حوزه‌های جنگلی وابسته می‌باشند. دو سوم منابع آب شهری از ارتقای کیفیت آب در اثر مدیریت بهینه جنگل از طریق مواردی مانند حفاظت، احیا و یا کاهش میزان بار چوب سوخت به منظور به حداقل رساندن خطر آتش‌سوزی سود می‌برند.

در مراسم رونمایی، ماریا هلنا سمدو^۱ معاون مدیر کل فائو گفت: «امنیت آب یک چالش مهم جهانی است که پیامدهایی برای کشاورزی، تولید انرژی، نیازهای اساسی مردم و اکوسیستم‌های حمایتی ما دارد.» او در ادامه تاکید کرد که:

«چالش‌های دوگانه تغییر اقلیم و افزایش جمعیت در حال افزایش فشار بر اکوسیستم‌های ما هستند. ما باید بدانیم که جنگل‌ها نقش کلیدی در امنیت آب ایفا می‌کنند و آب باید در تصمیم‌گیری‌های مدیریت جنگل در اولویت قرار گیرد.»

آب شیرین قابل دسترس

ارتباط جنگل و آب برای دستیابی به دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار، به ویژه اهداف (آب سالم و بهداشتی)، (زندگی زیر آب)، (زندگی در خشکی) و (اقدامات اقلیمی) ضروری است.

جنگل‌ها و درختان جزء لاینفک چرخه آب هستند. آن‌ها همچنین نقش مهمی در تنظیم کمیت، کیفیت و زمان آب دارند و عملکردهای محافظتی در برابر فرسایش خاک و ساحل، سیل و بهمن ارائه داده که در مجموع به عنوان خدمات اکوسیستم مربوط به آب شناخته می‌شوند.

بر اساس ارزیابی جهانی منابع جنگلی فائو (۲۰۲۰)، تنها ۱۲ درصد از جنگل‌های جهان با رویکرد حفاظت از خاک و آب به عنوان هدف اصلی اداره می‌شوند.

این راهنما ضمن تاکید بر ضرورت ارتقای وضعیت مدیریت جنگل بر اولویت دادن به خدمات اکوسیستم مربوط به آب اصرار دارد. این امر برای اطمینان از این که جنگل‌ها همچنین از پتانسیل خود به عنوان یک راه حل مبتنی بر طبیعت برای تامین امنیت آب برخوردار هستند، کمک می‌کند تا از کیفیت کافی آب برای حفظ جوامع و اکوسیستم‌های تاب‌آور اطمینان حاصل شود.

² FAO's Global Forest Resources Assessment 2020

¹ Maria Helena Semedo

شیرونګ لیو ، معاون رئیس اتحادیه بین‌المللی سازمان‌های^۱ تحقیقاتی جنگل و معاون هماهنگ‌کننده کارگروه IUFRO در جنگل‌ها و تعاملات آب در محیط در حال تغییر، گفت: «ما متقاعد شده‌ایم که ارزش‌گذاری خدمات اکوسیستم نقطه شروع مدیریت جنگل‌ها و تمام مزایایی است که آن‌ها ارائه می‌دهند.» برای دسترسی به این راهنمای ۱۸۵ صفحه‌ای که نشریه شماره ۱۸۵ گزارشات بخش جنگل‌داری می‌باشد، به آدرس ذیل مراجعه نمایید:

www.fao.org/3/cb6473en/cb6473en.pdf

¹ Shirong Liu

² FAO Forestry Paper 185- ISSN 0258-6150